

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ
ÖRSELENME YAŞANTILARI İLE KİŞİLERARASI DUYARLIK
VE SOSYAL ONAY İHTİYACI ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZLEM ERGÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEMMUZ, 2019
MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ ÖRSELENME
YAŞANTILARI İLE KİŞİLERARASI DUYARLIK VE SOSYAL ONAY
İHTİYACI ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZLEM ERGÜL

Eğitim Bilimleri Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 04.07.2019

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Atılgan ERÖZKAN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Raşit AVCI

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Burcu KARAŞAR

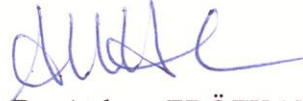
Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL

TEMMUZ, 2019

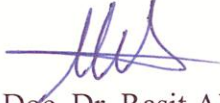
TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 24/05/2019 tarih ve 289-1 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin (24/6) maddesine göre, Eğitim Bilimleri/Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Özlem Ergül'ün "Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İle Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Arasındaki İlişki" başlıklı tezini incelemiş ve aday 04/07/2019 tarihinde saat 10:30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul edildiğine jüri kararıyla karar verilmiştir.

Doç. Dr. Atılğan ERÖZKAN
Tez Danışmanı

Doç. Dr. Raşit AVCI
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Burcu KARAŞAR
Üye

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İle Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Arasındaki İlişki” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. **04/ 07/ 2019**

ÖZLEM ERGÜL

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ ÖRSELENME YAŞANTILARI İLE KİŞİLERARASI DUYARLIK VE SOSYAL ONAY İHTİYACI ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZLEM ERGÜL

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Atılğan ERÖZKAN

Temmuz, 2019, 74 sayfa

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık düzeyi ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelemektir. Söz konusu değişkenlerin kişilerarası duyarlığı ne oranda açıkladığını ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesinde eğitim-öğretim gören, yaşları 17-28 arasında değişen öğrenciler oluşturmaktadır. Bu amaçla 830 öğrenciye ulaşılmış ve gönüllü olarak katılımları sağlanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği, Kişilerarası Duyarlık Ölçeği, Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizi SPSS 22.0 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel analiz için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu, İlişkisiz Örneklemeler İçin Varyans Analizi, Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Analiz sonucunda çocukluk dönemi örselenme yaşantıları (fiziksel, duygusal, cinsel istismar, fiziksel ve duygusal ihmal) ve sosyal onay ihtiyacı (başkalarının yargılarına duyarlık, sosyal geri çekilme, olumlu izlenim bırakma) ile kişilerarası duyarlık arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Diğer yandan çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacının birlikte kişilerarası duyarlığı anlamlı bir şekilde yordadığı ve bu değişkenler tarafından toplam varyansın %52'sinin açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının cinsiyet ve gelir durumu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığına ulaşılmıştır. Son olarak öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının bölüm, yaş, sınıf, kardeş sayısı, mezun olunan lise türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığına ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar alanyazın çerçevesinde tartışılmış, değerlendirilmiş ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Kişilerarası Duyarlık, Sosyal Onay İhtiyacı, Çocuk İhmal ve İstismarı

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP AMONG CHILDHOOD TRAUMA EXPERIENCES, INTERPERSONAL SENSITIVITY AND NEED FOR SOCIAL APPROVAL IN UNIVERSITY STUDENTS

OZLEM ERGUL

Master Thesis, Department of Educational Sciences

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Atilgan EROZKAN

July, 2019, 74 Pages

This thesis aims to examine whether there is a significant relationship between university students' interpersonal sensitivity level and childhood trauma experiences and social approval need variables. It reveals that at what rate the variables in question explain the interpersonal sensitivity. The sample consists of the students at the age of 17-28 at the Faculty of Science, Literature and Economics and Administrative Sciences in Muglia Sitki Koçman University. For this purpose, 830 students have participated in the research voluntarily. As the data collection tool, Childhood Trauma Experiences Scale, Interpersonal Sensitivity Scale, Social Approval Need Scale and Personal Information Form were used. The data collected were analyzed using SPSS 22.0 software. Pearson Product-moment Correlation, Analysis of Variance for Independent Samples, Multiple Linear Regression Analysis methods were used for statistical analysis. As the result of the analysis, positively significant relationships have been found between childhood trauma experiences (physical, emotional, sexual abuse, physical and emotional negligence) and social approval need (sensitivity to the judgment of others, social withdrawal, making a favorable impression) and interpersonal sensitivity. On the other hand, it has been found that childhood trauma experiences and social approval need predicted interpersonal sensitivity significantly and that 52% of the total variance was explained by these variables. It has been found that the students' interpersonal sensitivity points have been differentiated significantly by sex and income status and demographic variables. Lastly, it has been concluded that the students' interpersonal sensitivity points were not significantly different from the aspects of department, age, class, number of siblings or the high schools that they had been graduated from. The results obtained from the research have been discussed, evaluated in the framework of the literature and some suggestions have been made.

Keywords: Childhood Trauma Experiences, Interpersonal Sensitivity, Social Approval Need, Child Neglect and Abuse

ÖNSÖZ

Tez çalışmamı sürdürdüğüm süre boyunca sahip olduğu zengin bilgi ve becerilerini benden esirgmeden destek veren, yönlendiren ve çalışma süreci boyunca bütün sorularımı yanıtlayan Doç.Dr. Atılğan ERÖZKAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Ölçeğin uygulama aşamasında çalışmama destek veren ve uygulama yapmada kolaylık sağlayan Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ilgili bölümlerin öğretim üyelerine teşekkür ederim.

Sonsuz desteği ile beni her zamanki gibi araştırma sürecimde de destekleyen, gerek uygulama sürecinde gerek araştırma sürecinde yardımlarını esirgemeyen, sonsuz sevgisini daima hissettiren, evimizde rahat ve sakin bir çalışma ortamı sunan ve her zaman yanımda olan sevgili eşim Talha ERGÜL'e teşekkür ediyorum.

Yaşamım boyunca benimle olan, destekleyen ve fedakârlıklarını esirgeyemeyen, kendimi geliştirmeme daima katkı sağlayan ve imkân yaratan canım annem ve babama teşekkür ederim.

Hayatıma kattığı anlamın tarifsiz olduğu, bir gülümsemesinin bütün olumsuzlukları unutturduğu, evmize neşe katan ve bizi tamamlayan, sevgisinin üstünde başka bir sevgi daha düşünemeyeceğim canım oğlum Yiğit ERGÜL'e, bu süreçte umudumu hiçbir zaman kaybetmememi düşündürdüğü için minnettarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	vii
TABLolar DİZİNİ	xi
KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
EKLER DİZİNİ	xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Genel Amaç ve Alt Amaçlar.....	6
1.2. Araştırmanın Önemi	7
1.3. Araştırmanın Sayıtları	8
1.4. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları.....	8
1.5. Tanımlar.....	9

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları	10
2.2. Yaygınlığı	11
2.3. Çocuk İstismarının Türleri.....	11
2.3.1. Fiziksel İstismar.....	11
2.3.2. Duygusal İstisar	12
2.3.3. Cinsel İstismar	13
2.3.4. İhmal	14
2.4. Çocuk İhmal ve İstismarında Risk Faktörleri.....	14
2.4.1. Toplumsal/Kurumsal Risk Faktörleri	14
2.4.2. Aile İle İlgili Risk Faktörleri	15
2.4.3. Çocukla İlgili Risk Faktörleri	15
2.5. Çocuk İhmal ve İstismarının Ergenliğe Etkileri	16
2.6.Çocuk İhmal ve İstismarında Önleme Çalışmaları	17
2.7.Kişilerarası Duyarlık.....	18
2.8.Sosyal Onay İhtiyacı.....	20
2.9.Sosyal Onay İhtiyacına İhtiyaç Kuramları Açısından Bakış	21
2.9.1. Murray ve İhtiyaçlar Kuramı.....	21

2.9.2. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı.....	22
2.9.3. McClelland'ın Başarı Gereksinimi Kuramı.....	22
2.10. Sosyal Onay İhtiyacına İlgili Değişkenler Açısından Bakış.....	23
2.10.1. Sosyal Onay İhtiyacı ve Sosyal Anksiyete.....	23
2.10.2. Sosyal Onay İhtiyacı ve Mükemmelliyeçilik.....	24
2.10.3. Sosyal Onay İhtiyacı ve Mutluluk.....	25
2.10.4. Sosyal Onay İhtiyacı ve Benlik Kurgusu.....	26
2.11. İlgili Yurtdışı Araştırmalar	26
2.12. İlgili Yurtiçi Araştırmalar	27

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni).....	30
3.2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu.....	31
3.3. Verilerin Toplanması	33
3.4. Veri Toplama Araçları	33
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	33
3.4.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu (ÇÖYÖ-KF):	33
3.4.3. Kişilerarası Duyarlık Ölçeği (KDÖ):.....	35
3.4.4. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği (SOİÖ):.....	35
3.5. Verilerin Analizi	36

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Verilerin Analizlere Uygunluğunun İncelenmesi ve Verilerin Düzenlenmesi	37
4.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanları Ortalamalarının Bazı Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	39
4.2.1. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular.....	39
4.2.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Bölümlere (Fakültelere) Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular..	40
4.2.3. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Sınıflara Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular.....	41

4.2.4. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	43
4.2.5. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Gelir Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	46
4.2.6. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Mezun Olunan Okul Türüne Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	48
4.3. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarının Kişilerarası Duyarlığı Yordamasına İlişkin Bulgular.....	50

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ, ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA	53
5.1.1. Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Duyarlık Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre (cinsiyet, bölüm, yaş, sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olunan okul türü) Farklılaşmasına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi ve Yorumlanması	53
5.1.2. Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları ve Sosyal Onay İhtiyacının Kişilerarası Duyarlığı Yordamasına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi ve Yorumlanması	55
5.2. SONUÇ	57
5.2.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Sonuçlar.....	57
5.2.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Sonuçlar	57
5.3. ÖNERİLER.....	58
KAYNAKÇA.....	59
EKLER.....	64
ÖZGEÇMİŞ	74

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırma Grubunun Cinsiyet, Bölüm(Fakülte), Sınıf, Yaş, Kardeş Sayısı, Gelir Durumu ve Mezuniyet Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	32
Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Değişkenlerinin Aritmetik Ortalama, Medyan, Mod, Standart Sapma, Çarpıklık, Basıklık Katsayıları.....	38
Tablo 3. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Değişkenlerinin Arasındaki İlişkiyi Gösteren Korelasyon Katsayıları (R).....	39
Tablo 4. Cinsiyete göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve t-Testi Sonuçları.....	40
Tablo 5. Bölümlere göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	41
Tablo 6. Sınıflara Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	42
Tablo 7. Sınıflara Göre Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	42
Tablo 8. Sınıflara Göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	43
Tablo 9. Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısına Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	44
Tablo 10. Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısına göre Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları.....	45
Tablo 11. Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısına göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları.....	46
Tablo 12. Gelir Durumuna Göre çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları.....	46
Tablo 13. Gelir Durumuna Göre Kişilerarası Duyarlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	47
Tablo 14. Gelir Durumuna Göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	48
Tablo 15. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	49
Tablo 16. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	50
Tablo 17. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları	51

Tablo 18. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarının Kişilerarası Duyarlılığı Yordamasına İlişkin Bulgular ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	52
--	----

KISALTMALAR DİZİNİ

ÇÖYÖ-KF: Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği

KDÖ: Kişilerarası Duyarlık Ölçeği

SOİÖ: Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği

SPSS: Statistical Packetfor The SocialScience

MSKÜ: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu.....	64
Ek 2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu (ÇÖYÖ-KF)	65
Ek 3. Kişilerarası Duyarlık Ölçeği (KDÖ)	66
Ek 4. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği (SOİÖ)	68
Ek 5. Eğitim Bilimleri Enstitüsü İzin Yazıları	70
Ek 6. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Etik Kurul Kararı	73

BÖLÜM I

GİRİŞ

Aile toplumun en temel yapı taşıdır. Toplumların sağlıklı olabilmesi, temel yapı taşı olan ailelerin sağlıklı olmasından geçmektedir. Bu nedenle aile içerisinde yer alan bireylerin fiziksel, duygusal ve zihinsel açıdan sağlıklı bireyler olması büyük önem taşımaktadır. Yaşam kalitesini yükseltmek ve toplumun sağlıklı bir şekilde oluşumu açısından; şüphesiz yapılacak en iyi yatırım çocuğa yapılan yatırım olacaktır. Sağlıklı, demokratik toplumların varlığı; çocuğun her yönü ile (fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal) sağlıklı olmasını amaçlayan, evrensel ve ahlaki değerlerle yoğrulmuş bir eğitim sistemi geliştirmekle mümkün olacaktır (Bıyıklı, 1995).

Kişinin bedensel ve ruhsal yapısında incitici, yaralayıcı ve sarsıcı etki yaratan bütün olaylar için örselenme kavramı kullanılmaktadır (Öztürk ve Uluşahin, 2008). Günümüzde bireylerin bir bütün olarak sağlığını tehdit eden etmenlere bakıldığında özellikle ergenlik döneminde yaşanan problemlerin temeline inildiğinde, çocukluk çağında yaşanmış olan örselenme yaşantıları karşımıza çıkmaktadır. Çocukluk çağı örselenmeleri genel anlamda kişinin ihmal edilmesi, örselenmesi veya ihmali ile örselenmeye tanık olmasını kapsamaktadır. Bu nedenle çocukluk çağı örselenme yaşantıları kapsamında çocuk istismarı ve ihmal kavramları ön plana çıkmaktadır (Demirkapı, 2013).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) çocuk örselenmesini; “bir yetişkin tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan ve çocuğun sağlığını, fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranışlar” şeklinde betimlemiştir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) çocuğun ihmal edilmesini ise şöyle tanımlamıştır; “çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin

çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları karşılamaması veya bu ihtiyaçları dikkate almamasıdır.” Temel bakım gerektiren ve sosyal-kültürel ihtiyaçlar bu kapsama dâhil edilmektedir. Ailenin çocuğa, imkânları doğrultusunda yaşam şartlarını sağlaması gerekmektedir.

Çocuk ihmal ve istismarı esasen anne karnındayken başlar. Çocuk sahibi olmaya karar verdikten ve bundan sonraki süreçte gereken önlemleri almamak, gereken özeni göstermemek ihmal ve istismarın başlangıcıdır. Bunu takiben; çocuğun terk edilmesi, anne-baba ile yaşayamamak, bakımına dikkat edilmemesi ihmal ve istismar olarak adlandırılmaktadır.

Çocuk ihmal ve istismarı, Türkiye’de esasen tarihin her döneminde yer almıştır; fakat bu konunun ortaya çıkışı çok yakın bir dönemi kapsamaktadır. Hemen hemen her gün yeni bir vaka ile medyaya yansıyan cinsel istismar konusunun birçok boyutundan da söz etmek mümkündür. Çocuğun fuhuşa zorlanması, çocuk pornosu, uyuşturucu madde ile tanışma gibi çocuğa yönelik yıkıcı davranışlar istismar kavramını daha farklı bir boyuta taşımaktadır. Aile içerisinde ve okul ortamında yaşanan ve medyaya yansıyan vakalar da göstermektedir ki; çocuk örselenmesi ile ilgili daha fazla eğitim verilmeli ve bilinçlendirme çalışmaları yaygınlaştırılmalıdır (Polat, 2007a). Aile faktörü, çocukluk örselenme yaşantılarının ortaya çıkmasında büyük önem taşımaktadır. Destekleyici ve suçlayıcı ifadelerden sakınan bir ailede çocuğun cinsel istismarının tanımlanabilmesi daha kolay olacaktır (Rich, Gidycz, Warkentin, Loh ve Weiland, 2005).

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca; “Çocuk hakları için oluşturulan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu dışında, on sekiz yaşına kadar her birey çocuk sayılmaktadır.” Türkiye’de 2005 yılında yürürlüğe girmiş olan Çocuk Koruma Kanunu’nun 3. maddesinde “Çocuk, daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişi” olarak tanımlamıştır. Yapılan bu çalışmayla Türkiye’de çocuk kavramı ile ilgili daha kapsamlı bilgi edinilmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin çocuğun cinsel örselenmeden korunmasına ilişkin 34 ve 35. maddesinde “Taraflar devletlerin fuhuş ve pornografi dâhil, çocuğu cinsel sömürü ve suistimalden koruyacakları ve çocukların satışı, kaçırılmaya ve fuhuşa konu olmalarını önlemek üzere her türlü çabayı göstermek devletin görevidir” şeklinde betimlenmektedir.

Türkiye’de Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde “her birey on sekiz yaşına gelene kadar çocuk olarak kabul edilir ve her çocuk vazgeçilmez haklara sahiptir.” şeklinde ifade

edilmiştir. On sekiz yaş altı çocuklara karşı yapılan her türlü fiziki, duygusal, bilişsel ve kültürel olarak gelişimlerini geriletici davranışlar “istismar”; çocukların temel bakım ihtiyaçlarının karşılanmaması ise ihmal olarak kabul edilmektedir (Zeytinoğlu 1999; akt. Demirkapı, 2013, s. 1).

Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları; türü, nedenleri ve etkileri bakımından Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar ve Duygusal İstismar ile İhmal olarak incelenmektedir (Aydın ve İşmen, 2003).

İnsan; sosyal bir varlık olarak düşünebilmesi ve konuşabilmesi ile diğer tüm canlılardan farklıdır. İnsanda, düşündüklerini ve gördüklerini iletişim kurarak başka insanlarla paylaşma ihtiyacı duyduğundan toplu halde yaşamaya ihtiyaç duyma vardır. Toplum içerisinde sağlıklı bir birey olarak yaşamının temelinde sağlıklı iletişim kurabilme yatar. İnsan, yaşamının her döneminde iletişim kurmuş ve kurmaya devam edecektir. Kişilerarası ilişkiler bu noktada devreye girer ve insanlar var olduğu sürece kişilerarası ilişkilerde var olmaya devam edecektir. Sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurulmadığı durumlarda, insanlar yaşamlarında sorunlarla karşılaşarak kişilerarası duyarlılıkları nedeniyle kırgınlıklar yaşamakta ve bu durum depresyona kadar gidebilmektedir (Erözkan, 2005).

Kişilerarası duyarlık; “Bireyin kendisini diğer insanlarla karşılaştırması sonucu hissettiği yetersizlik ve değersizlik duygusu” olarak tanımlanmıştır (Derogatis, Lipman ve Covi 1973; akt. Doğan ve Sapmaz, 2012, s.145). Bir başka açıdan kişilerarası duyarlık; “kişilerarası ilişkilerde önemsenmemek ve kendine kötü davranılma gibi çevredeki insanları davranışlarını yanlış yorumlanmaya ve bu sebeple de insan ilişkilerinde girişken davranışlarda bulunmaktan çekinme ve ilişkilerde çekingen durmaya neden olan, başkalarının ne düşündüğüne, ne hissettiğine, aşırı önem verme, eleştirilmeye veya reddedilmeye karşı aşırı duyarlı olma” şeklinde tanımlanmaktadır (Sapmaz, 2011).

Kişilerarası duyarlığı yüksek olan kişilerin özelliklerinden en önemlisi sosyal çekinme davranışları taşımasıdır. Çünkü kişilerarası duyarlı bireyler; kendilerini sürekli olumsuz eleştirildiklerini, değer görmedikleri ve önemsenmediklerini düşündükleri için sosyal ilişkilerden kaçındıkları görülmektedir. Sosyal etkileşime girememek kişilerde var olan kişilerarası duyarlık düzeyini yükseltmektedir. Çünkü kişilerin sosyal etkileşimde bulunmaması; diğer insanlarla ilgili gerçekçi olmayan ve taraflı düşüncelerin

doğruluğunu test etme şansı bulamamaya ve diğer insanlar tarafından da samimiyetsiz bulunmaya neden olmaktadır. Aynı zamanda sosyal ilişki kurmaktan kaçınmanın imkânsız olduğu durumlarda ise kişilerarası duyarlılığın yüksek olan kişilerin, kabul görme ve reddedilmemek için diğer insanlara göre davranış sergiledikleri belirtilmektedir (Boyce ve Parker, 1989; akt. Doğan ve Sapmaz, 2012, s.146).

Kişilerarası duyarlık; bireylerde oluşturduğu psikolojik problemler ve sosyal etkileşimi engelleyici etkisi ile ele alındığında; Üniversite öğrencilerinde sosyal iletişimi zayıflatıcı ve çoğu zaman engelleyici bir etkiye neden olmaktadır. Bu noktada Üniversite öğrencilerinde var olan kişilerarası duyarlılığın düzeyini belirleyerek gerekli önlemlerin alınması ve psikolojik desteğin sağlanması birçok problemin önüne geçilmesine fayda sağlayacaktır. Kişilerarası duyarlılığın yüksekliğinin doğuracağı depresyon, sosyal anksiyete gibi problemlerin önüne geçecek ve sosyal iletişimi güçlendirerek toplum içinde sağlıklı bireylerin varoluşuna katkı sağlayacaktır (Doğan ve Sapmaz, 2012).

İnsan toplum içerisinde sürekli diğer insanlarla etkileşim içerisinde. Sosyal iletişim kurma ihtiyacı insanın temel ihtiyacı arasında gösterilebilir. Toplum içerisinde diğer insanların ne düşündüğünü önemsemek, insanlarda geçmişten süregelen bir durumdur. Bu durum karşımıza “Sosyal Onay İhtiyacı” kavramını çıkarmaktadır. Diğer insanların ne fikirde olduğu bir kavram olarak “Sosyal Onay İhtiyacı” anlamını karşılamaktadır. İnsanda var olan bu ihtiyaç ile ilgili; övgü duyma eğilimi (Hebert ve diğerleri, 1997; akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016), başkaları tarafından onaylanıp onaylanmamaktan uzak durma (Leite ve Beretvas, 2005; akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016) ve toplumda kendisi olarak kabul edilme (Chiba, Iketani, Han ve Ono, 2009; akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016) şeklinde tanımlamalar yapılmıştır.

Sosyal onay ihtiyacı yüksek olan bireyler; diğer insanlardaki etkilerini önemseyen, insanlarla daha uyum sağlamaya özen gösteren ve kılık-kıyafet olarak da belli standartta olan insanlardır. Sosyal onay ihtiyacı düşük olan bireyler ise; başkalarının ne düşündüğünü önemsemeyen, insanlarla ilişkilerde daha az uyumlu, giyim-kuşamlarında ve ilişkilerinde pek resmi olmayan kişilerdir (Twenge ve Campbell, 2008; akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016, s.99).

Sosyal onay ihtiyaç kavramının Türkiye’de kültürel faktörlere bağlı olarak da daha fazla olduğu belirtilebilir. Çevremizde genellikle insanların “Başkaları ne der ?” düşüncesi ile

hareket ettiğine bakılırsa, sosyal onay ihtiyacının da toplumumuzda fazlaca görüldüğü söylenebilir. Bu bakış açısı insanların yaşamlarının her alanını etkilemektedir (akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016).

Onay ihtiyacı, ilgi ihtiyacı olarak da görülmekte ve onay, ilgi arayan bireylerin daha itaatkâr kişiler olduğu belirtilmiştir. Bu kişilerin; çevresindeki insanların düşünce ve fikirleri ile çok fazla kaygılanan kişiler olduğu ve ayrıca övülmek isteyen, mükemmelliyetçi, yardımsever ve hayır diyemeyen özellikler taşıdığı görülmektedir (West, 2013).

Sosyal onay kavramını ilgi veya istek olarak değil de insanın ihtiyacı olarak değerlendirmek daha uygun olacaktır. Toplumunu oluşturan insanların, sosyal etkileşime ve ilişkiye girebilmek için “sosyal onay” kavramına ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç insan hayatının büyük bir bölümünü etkileyen bir ihtiyaçtır. Özellikle Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan sosyal onay ihtiyacı ile ilgili birçok araştırmaya ihtiyaç vardır. Çünkü insan davranışlarını anlamlandırmaya ve açıklamaya önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (Karaşar ve Öğülmüş, 2016, s.101).

Çocukluk çağı olumsuz yaşantılarla çocukluk çağı uyumsuz oluşumlar arasındaki benzerlik (Karayiğit, 2018), değişik toplumsal ve ekonomik düzeye sahip kişilerin çocukluk çağı olumsuz tecrübelerinin benzer özellikler bakımından değerlendirilmesi (Erükçü, 2013), çocuk örselenmeleri ve duyguları yönetebilme (Mayda, 2017), çocuk ihmal ve istismarı ile ortaya çıkan davranışsal sorunlar ve kişinin psikolojik durumu (Kaya, 2015) gibi konuyla ilgili birçok çalışma mevcuttur. Kişilerarası duyarlılığın; diyet, vücut algısı, umut (Yurdakul, 2018), duygusal zeka ile ilişkisi (Demiray, 2018), bilişsel davranışçı psikoeğitim programının etkisi (Anlı, 2017), empati ve iletişim becerilerine etkisi (Akgül, 2017), çatışma çözme yaklaşımları (Aydın, 2013) ve sosyal anksiyete, reddedilme duyarlılığı (Sapmaz, 2011) konularında birçok çalışma bulunmaktadır. Sosyal onay ihtiyacı ile ilgili olarak da; çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Karaşar, 2014), kaygı düzeyi ile ilişkisi (Yahşi, 2018), şiddete bağlı tutumlar, toplumun yüklediği cinsiyet biçimleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı ile ilişkisi (Turan, 2018), bağlanma stilleri, kişilik faktörleri, sosyal karşılaştırma (Yıldırım, 2017) konularında çalışmalar yapılmıştır.

Alanyazında çocukluk dönemi örslenme yaşantılarının ve kişilerarası duyarlık kavramının birçok değişkenle ilişkisinin bulunduğu çalışma mevcuttur. Sosyal onay

ihtiyacı kavramı daha yeni bir konu olmakla beraber daha kısıtlı çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Buna bağlı olarak alan yazında çocukluk dönemi örslenme yaşantıları ile sosyal onay ihtiyacının ve kişilerarası duyarlık arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Başka bir deyimle, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacının kişilerarası duyarlığı hangi düzeyde yordadığına ilişkin bir çalışma olmadığı dikkat çekmiştir. Bu nedenle bu araştırmanın daha önce yapılmadığı görülmüş ve bu nedenle alana yeni bir çalışma olarak gireceği paylaşılmaktadır. Son olarak bu çalışmanın asıl amacı; üniversite öğrencilerinde kişilerarası duyarlığın, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı tarafından hangi düzeyde açıklandığının belirlenmesidir.

1.1. Genel Amaç ve Alt Amaçlar

Çalışmanın temel amacı üniversite öğrencilerinde kişilerarası duyarlığın, çocukluk çağı örselenmeleri ve toplumsal onaylanma tarafından ne oranda açıklandığını belirlemektir. Ayrıca bu çalışmada üniversite öğrencilerinde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı da amaçlanmaktadır. Araştırmanın genel amacının yanında araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

1. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları bölümlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları sınıflarına göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları kardeş sayılarına göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
6. Öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?

7. Üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı değişkenleri, öğrencilerin kişilerarası duyarlılığını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
8. Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık puanlarını, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı değişkenleri ne şekilde yordamaktadır?

1.2. Araştırmanın Önemi

İstismar ve ihmal kavramları insanların hayatını bütün yönleri ile etkileyen ve birçok problemi de beraberinde getiren olgulardır. Dünyada özellikle çocuk ihmal ve istismarı önemli bir yer edinerek çalışmalar yürütülmektedir. Türkiye’de ise bu çalışma ve araştırmalar sınırlı sayıdadır. Özellikle çocuk ihmal ve istismar vakalarının gün yüzüne çıkarılamaması tespitinin ve araştırmaların sınırlı olmasının nedenidir.

İnsan hayatını çocukluk dönemi yaşantıları büyük oranda şekillendirmektedir. Toplumsal hayatını, diğer insanlarla etkileşimini, iletişimini ve ilişkilerini çocukluk döneminde yaşadığı deneyimlerin belirlemekte olduğu düşünülerek, bu araştırmanın konusu çocukluk döneminde yaşanan örselenme yaşantılarının kişilerarası ilişkilerde duyarlık ve sosyal onay ile ilişkisi olarak belirlenmiştir. Bu konularda Türkiye’de yapılan araştırmalar sınırlı sayıda olduğu için bu araştırma çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının insan ilişkilerini ve toplumsal hayatını nasıl etkilediğine dair literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kişilerarası duyarlığı yüksek olan kişiler, daha fazla mutsuzluk, karar vermede güçlük, kişilerarası ilişkilerde hassasiyet ve alınganlık ile ilişki kurmada güçlük özelliklerini göstermektedir. Kişilerarası duyarlığın düşük veya yüksek oluşu, kişinin ilişkilerinde daha duygusal ve reddedilme korkusu taşımasına veya tam tersi olarak daha mantıklı, bağımsız ve kendi duygularını yönetebilen kişiler olmasını sağlamaktadır (Aydın,2013).

Bu araştırmada kişilerarası duyarlığın, sosyal onay ihtiyacı ve çocukluk dönemi örselenme yaşantılarıyla ilişkilerini göstermesi açısından sonuçlarının önemli olduğu düşünülmektedir. Literatürde bu konuların birlikte ele alınmamış olması önemli bir

eksiklidir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlıklarının, sosyal onay ihtiyacı ve çocukluk dönemi örselenme yaşantıları tarafından ne ölçüde yordandığının belirlenmesi diğer yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Sonuç olarak bu çalışma; çocukluk dönemindeki örselenmelerin üniversite çağına gelmiş kişiler üzerindeki rolünü ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlıklarının belirlenmesinde, çocukluk çağı örselenme yaşantılarının ve sosyal onay ihtiyacının rolünü de anlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

1.3. Araştırmanın Sayıtları

Çalışmanın amaçları doğrultusunda araştırma sorularına cevap aranırken aşağıda yer verilen varsayımlar göz önünde bulundurulmuştur.

1. Bu çalışmada kullanılan ölçme araçlarının uygulandığı öğrenci grubu, ölçme araçlarına ciddi ve tarafsız bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.
2. Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının seçilen örneklem için geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.
3. Kullanılan ölçme araçlarının ölçülmek istenen psikolojik yapıları ölçmek için yeterli olduğu varsayılmıştır.
4. Çalışma için belirlenen grubun araştırma evrenini yansıtacak yeterlikte olacağı varsayılmıştır.
5. Katılımcıların araştırma kapsamında kullanılacak olan ölçme araçlarına cevap verebilecek yeterlilikte olduğu sayıtlar arasındadır.

1.4. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

1. Bu çalışma 2018-2019 yılı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde eğitim gören üniversite öğrencileri ile sınırlandırılacaktır.
2. Araştırmanın bulguları sadece bu evren için genellenebilir niteliktedir.
3. Toplanan veriler, ölçme araçlarında yer alan ifadelerle sınırlıdır.
4. Araştırmanın bulguları araştırma yönteminden elde edilen bulgularla sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Araştırmada kullanılan tanımlar aşağıdaki gibidir:

Çocuk İstismarı: “On sekiz yaş altı çocuklara karşı yapılan her türlü fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal olarak gelişimlerini zedeleyici davranışlardır.” (Lynch, 1991; akt. Aral ve Gürsoy, 2001, s.151).

Çocuk İhmali: “Çocukların beslenme, bakım, gözetim, eğitim gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması ve korumak için gerekli tedbirlerin alınmamasıdır.” (Aral ve Gürsoy, 2001, s.151).

Fiziksel İstismar: “Çocuğun fiziksel güç kullanılarak zarar görmesine neden olunması ve gerekli önlemlerin alınmamasıdır.” (Koşar, 1989; akt. Aral ve Gürsoy, 2001, s.151).

Duygusal İstismar: “Çocuğa yeterli duygusal yakınlık ve duygusal destek sağlayamamaktır.” (Aral ve Gürsoy, 2001, s.151).

Cinsel İstismar: “Çocuğun cinsel doyum için kullanılması ve kullanılmasına izin verilmesidir.” (Aral ve Gürsoy, 2001, s.151).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın ikinci kısmında öncelikle çocukluk dönemi örselenmesine toplu bir bakış sunulmuş, daha sonra istismar türleri ve yaygınlığı, ihmal ve istismarda risk faktörleri, örselenme nedenlerine ilişkin kuramlar, örselenmenin ergenliğe olan etkileri ile ihmal ve istismarı önleme çalışmalarına yer verilmiştir. Son olarak, kuramsal çerçeve yurt dışı ve yurt içi çalışmalar kapsamında araştırılmıştır.

2.1. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları

2.1.1. Tanım ve Türleri

Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları genel anlamda “Çocuk İhmal ve İstismarı” kavramını kapsamaktadır. Çocuğun ihmal ve istismarı; “Daha çok çocuğun tam bir sağlık halinde olabilmesi için temel ihtiyaçlarının karşılanmaması ve çocuğu birtakım davranışlar ile çeşitli olumsuz durumlara maruz bırakılmasıdır” (Kaya, 2014).

Çocuk İhmali; “Çocuğa bakmakla yükümlü olan kişilerin, anne ve babaların, çocuğun gelişimini tamamlayacak temel ihtiyaçlarını karşılamaması sonucunda ortaya çıkan durumdur.”

Dünya Sağlık Örgütü’ne göre; “Çocuğun sağlığını, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar” çocuğun istismarıdır. Ayrıca istismarın yarattığı etkilere göre; fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik olarak da gruplandığı belirtilmektedir.

Başka bir bakış açısı ile çocuk istismarının tanımı; “Genel olarak 18 yaşın altında bulunan çocuklara karşı aktif olarak girişilen ve onların fiziksel, duygusal, zihinsel ve

toplumsal gelişmelerini zedeleyen her türde eylem” dir. Ayrıca çocukların temel hak ve ihtiyaçlarının karşılanmaması da “Çocuk İhmali” tanımını kapsamaktadır (Zeytinoglu, 1991).

Çocuk istismarı bir diğer anlamda; çocuğun tanıdığı veya tanımadığı biri tarafından, çocuğun içinde yaşadığı kültürce onaylanmayan ve tepki gören bir davranışla karşı karşıya kalması olarak tanımlanabilir. Çocuğun tüm hayatını olumsuz olarak etkileyecek olan çocuk istismarı; çocukta fiziksel, duygusal ve sosyal olarak da birçok yaralar açabilmektedir (Yaşar ve Akduman, 2007).

2.2. Yaygınlığı

Çocuk istismarı konusunda özellikle son yıllarda, üzerinde önemle durulan, tartışılan, araştırılan ve hassas yaklaşılan bir konu olmasına rağmen; çocuğun tehdit edilmesi, suçluluk ve utanç hissetmesi, üçüncü bir kişinin şahit olmayışı gibi nedenlerden dolayı da ortaya çıkarılması güç bir konu olmuştur. Ülkemizde çocuk istismarının bildirilmesi ile ortaya çıkarılan vaka sayısı oldukça sınırlı sayıdadır (Irmak, 2008).

Son yıllarda gelişen teknoloji ile birlikte, istismarcıların çocuklara daha kolay ulaşabildikleri görülmekte ve bu nedenle internet kullanımı ile özellikle cinsel istismar vakalarında artış olduğu belirtilmektedir. Özellikle cinsel istismar vakalarının, doğurabileceği sonuçları açısından ortaya çıkmaması ve gizlenmesinden dolayı net bir sayıya ulaşılamamaktadır.

2.3. Çocuk İstismarının Türleri

2.3.1. Fiziksel İstismar

İstismar türleri içerisinde fark edilmesi ve ortaya çıkarılması daha çabuk olan fiziksel istismar; “Çocuğun vücudunun herhangi bir bölümünde veya dış görünüşünde, herhangi bir kaza geçirmeksizin, başka birisi tarafından meydana getirilen hasarları, yaralanmaları, kesikleri, kırık ve yanıkları kapsayan istismardır” (Yaşar ve Akduman, 2007).

Çocuğa çeşitli aletlerle zarar verme davranışları, aç kalmasına neden olacak davranışlar ile çocuğun aşırı şiddete uğrama nedeniyle kafa travması geçirmesi veya vücutta oluşan çeşitli kırık, çıkık ve sıyrıklar fiziksel istismarın çocukta meydana getirdiği hasarları

ortaya koymaktadır. Çocuğa çoğu zaman ceza verme amacıyla gerçekleştirilen fiziksel istismar; birçok hasara yol açarak çocuğu ölüme kadar götürebilmektedir (Yaşar ve Akduman, 2007).

Fiziksel istismar çoğunlukla; çocuğun evinde, aile içerisinde veya okul içerisinde, yakın çevresinde olduğundan dolayı, çocukların en yakın olduğu ve kendini güvende bulduğu yerler aslında en çok risk barındıran yerler olarak düşünülmektedir (Kaya, 2010).

Fiziksel istismara uğrayan çocuklarda genellikle şiddeti öğrenme ve daha sonra kullanma, kendine ve başkalarına zarar verme, kaygı ve stres bozuklukları, madde kullanımına eğilim, öfke kontrolü sağlayamama, çocukluk çağı depresyonları ve daha birçok davranış problemleri oluşabilmektedir (Zoroğlu, Tüzün, Şar ve Öztürk, 2001).

Fiziksel istismarda çocuğun ilk muayenesi son derece önemlidir. Muayene sonucunda fiziksel istismar şüphesi oluştu ise; öncelikle çocuğu çocuk koruma servislerine yönlendirmede doktorlar etkili rol oynayarak, bu konuda gerekli sorumlulukları almalıdır. Fiziksel istismar tanındıktan ve çocuk korumaya alındıktan sonra, acil tedavi yöntemleri belirlenmeli ve tedavi planlanarak; ilgili vaka ile ilgili olarak adli bildirimlerde bulunulmalıdır (Tirali, Oğuz ve Soydan, 2014).

2.3.2. Duygusal İstismar

Duygusal istismar; “Çocuğa etrafındaki kişilerce gerçekleştirilen ve kişilik gelişimini, duygusal gelişimini sekteye uğratabilecek eylem veya eylemsizlikler” olarak tanımlanmaktadır (Taner ve Gökler, 2004)

Günlük yaşantımızda sürekli karşımıza çıkan; fakat bir o kadar da tanımlanması güç olan duygusal istismar; çocukların duygusal anlamda ihtiyaçlarının karşılanmaması ve çocukta duygusal yıkım yaratacak söz ve eylemlerde bulunma olarak görülmektedir (Mayda, 2017).

Duygusal istismar genellikle çocuğun yakın çevresindeki kişilerce gerçekleştirilmektedir. Duygusal istismara uğrayan çocuklarda; öfke kontrol problemleri ve saldırganlık, aile ile paylaşımlarda azalma, stres ve kaygı, kendini değersiz görme davranışları sıklıkla görülmektedir (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004).

Başka bir anlamda; çocuğun duygusal açlığının ebeveynler tarafından fark edilmeyerek, çocuğun sürekli olarak aşağılanması, duygusal ihtiyaçlarının görmezden gelinmesi duygusal istismarı kapsamaktadır. Diğer istismar türlerine nazaran daha yaygın görülen istismar türü olmasına rağmen, ortaya çıkarılması da oldukça güç olan istismar türüdür (Yaşar ve Akduman, 2007).

Duygusal istismarın çocuk üzerinde bıraktığı etkilere bakıldığında; şiddet ve strese bağlı olarak bazı eklem problemleri, parmak emme, tırnak yeme veya diş gıcırdatma davranışları oluşabilmektedir (Tirali, Oğuz ve Soydan, 2014). Bazı psikolojik rahatsızlıklar, kimlik oluşturmama, başarının düşmesi, ilişki kurmada güçlük yaşama davranışları da çocuk üzerinde duygusal istismarın açtığı yaralardan sayılmaktadır (Yaşar ve Akduman, 2007).

Günümüzde sıkça rastlanan bir durum olan; çocuklarını sınava hazırlama konusunda aşırı hırslı ve beklenti düzeyi yüksek ebeveyn tutumlarının da duygusal istismar kapsamında değerlendirilmesi söz konusu olmuştur. Çocuk; üzerinde hissettiği yoğun baskı nedeniyle, öğrenme güçlüğü, dikkat dağınıklı yaşayabilir ve buna bağlı olarak da akademik başarıda düşüşler yaşanabilir (Orhaner, 2018).

2.3.3. Cinsel İstismar

Çocukluk dönemi örselenme yaşantılarından biri de çocuğa karşı yapılan cinsel istismardır. Çocuğa karşı yapılan cinsel istismar, fiziksel ve duygusal istismar gibi bir süreçtir; fakat karmaşıklığı açısından farklılık gösterir (Gökler, 2006).

Cinsel istismar; “ Psiko-sosyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan çocuğun cinsel ihtiyaçların karşılanması için kullanılmasıdır” (Kara ve diğerleri, 2004).

Çocuğa karşı gerçekleştirilen cinsel istismar vakaları sık rastlanılan bir durum olmasına rağmen; ortaya çıkarılması en zor istismar türlerindedir. Genellikle çok az orandaki vaka ortaya çıkmakta, büyük oranda gizlenmektedir. Yaşanılan istismar vakalarının büyük çoğunluğu çocuğun tanıdığı birileri tarafından yapılmaktadır. Yine ortaya çıkarılana vakalarda görünen şudur ki; cinsel istismarın en fazla 3-5 yaş civarı çocuklara karşı yapıldığıdır (Turhan ve diğerleri, 2006).

Cinsel istismara uğrayan çocuklarda oluşan üreme organlarındaki yaralanmalar, üzerinden zaman geçmesi halinde oldukça hızlı iyileşme gösterdiğinden, bu duruma bakılarak istismar şüphesinden vazgeçilmemelidir. Çocukta son zamanlarda meydana gelen, yaşı ile uygun olmayan cinsel davranışlar, akademik başarıda düşüş ve arkadaş ilişkilerinde sorunlar, içe kapanma gibi değişimler fark edildiğinde cinsel istismar şüphesi akla gelmelidir (Turhan, Songün ve İnandı, 2006).

Çocukla yapılan ilk görüşme sonrası çocuğun cinsel istismara uğradığı şüphesi oluşunca; teşhis ve tedavi ile gerekli adli işlemler yapılarak süreç başlatılmaktadır. Daha uzun vadede ise psikolojik tedavi ve destek devam etmektedir. Çocuğun cinsel istismarı konusunda gerekli işlemleri yürütecek olan yetkililerin, alanında donanımlı ve bilgili olması için verilecek eğitimler, medyaya yansıyan bilgilendirme ve farkındalık yaratma çalışmaları oldukça önemlidir. Ortaya çıkarılması oldukça zor olan cinsel istismar vakaları, özellikle aile içerisinde yaşandı ise, bu durum daha da zorlaşmaktadır. Bu nedenle verilecek eğitimler ile hem çocuk yaşadığı olayları anlamlandırmaya çalışarak farkına varabilir, hem de uzmanlar çocuğa yaklaşım konusunda doğru adımlar atabilir (Polat, 2007).

2.3.4. İhmal

İhmal genel anlamda “Çocuğa bakmakla yükümlü kimselerin, çocuğa gerekli bakım ve özeni göstermemeleridir.” Tıpkı istismar gibi ihmal de fiziksel, duygusal ve eğitimsel ihmal gibi gruplandırılabilir. Fiziksel ihmal; çocuğa bakmakla yükümlü kimselerin beslenme, barınma, korunma gibi ihtiyaçlarını karşılamaması olarak betimlenebilir. Eğitimsel ihmal; çocuğun eğitim haklarını desteklemeyip, eğitim-öğretim almasına engel olmak olarak belirtilebilir. Duygusal ihmal ise; çocuğun psikolojik sağlığının görmezden gelinmesi, duygusal ihtiyaçlarının önemsenmemesi, ciddi bir istismara uğramasına kayıtsız kalınması gibi davranışlardır. İstismar kavramı ve ihmal kavramını birbirinden farklı kılan etmen; ihmal pasif, istismar ise aktif bir eylemdir (Aral ve Gürsoy, 2001).

2.4.Çocuk İhmal ve İstismarında Risk Faktörleri

2.4.1. Toplumsal Kurumsal Risk Faktörleri

Çocuk eğitiminde disiplin yöntemi sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Toplumsal yaşantılara göre de disiplin yöntemleri değişiklik gösterebilmektedir. Toplumumuza , “Kızını dövmeleyen dizini döver, eti senin kemiği benim, dayak cennetten çıkmadır” gibi kalıplaşmış sözlerle çocuğa yönelik şiddet normal karşılanabilmektedir. Toplumumuzda normal olarak karşılanan bu tür şiddet içerikli davranışlar, çocuk istismarı açısından risk faktörüdür (Evinç ve Foto-Özdemir, 2015).

Ailenin kontrolü dışında olan, yüksek fakirlik ve işsizlik, sosyal servislerin olmayışı, yüksek suç oranı, sağlık hizmetlerinde aksamalar çocuk istismarında toplumsal risk faktörlerindedir (Polat, 2000).

2.4.2. Aile İle İlgili Risk Faktörleri

Aile içerisinde var olan yaşam kaygısı ve stres, ailedeki ekonomik ve sosyal kaygılar, aile içi anlaşmazlıklar ve şiddet, parçalanmış aile olguları çocuk ihmal ve istismarında aileden kaynaklanan risk faktörlerinin başında gelmektedir (Aral ve Gürsoy, 2001).

Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerde çocuğun dezavantajlı yaşam sürmesi, ebeveynlerin geçmiş yaşantılarında istismarın varlığı, depresyon, çok çocuklu aile oluşu, ebeveynlerin madde kullanma eğilimi, barınma ve bakım ihtiyaçlarını karşılayacak güce sahip olamamak gibi durumlar da aileden kaynaklı risk faktörlerindedir (Yolcuoğlu, 2010).

Çocuk ihmal ve istismarının aile ile ilgili en temel risk faktörü olarak ekonomik sıkıntılar gösterilebilir. Sosyo- ekonomik düşük ailelerdeki ebeveynlerde oluşan stres ve kaygı, çocuğa şiddet olarak yansımaktadır. Bunun yanında sosyo-ekonomik durumu yüksek olan ailelerde de şiddet karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak, öfke kontrolü sağlama, etkili sorun çözme becerileri geliştirme, etkili iletişim becerileri sağlama konularında eğitim eksikliği de çocuk ihmal ve istismarında aileden kaynaklı risk faktörlerinden gösterilebilir (Erükçü, 2013).

2.4.3. Çocukla İlgili Risk Faktörleri

Çocukların bazı özellikleri istismara maruz kalmalarını kolaylaştırıcı riskleri taşımaktadır. Çocuğun engelli olması, akademik başarısının düşük olması, aşırı hareketli olması, olumsuz arkadaş çevresine sahip olması, süregelen hastalığının olması gibi özellikler çocuğun ihmal ve istismar edilmesinde kendisinden kaynaklı risk faktörlerini oluşturmaktadır (Özkul, 2015).

Çocukluk ihmal ve istismar edilmeye yatkınlık taşıyacak özellikleri seçerek dünyaya gelmezler. Bu özellikler, istismar uygulayan veya çocuğu ihmal eden ebeveynler tarafından sadece bahane olarak gösterilmektedir (Kaya, 2014).

Çocuklar büyüdükçe yaşadıkları çevreyi keşfetmeye başlarlar. Bu keşif, merak duygusu ile birlikte sürekli devam eder. Büyüdükçe etrafında olan bitenleri anlamaya çalışan çocuk için cinsellik de merak ettiği konulardan biri olacaktır. Yakın çevresinde ve ailesinde çeşitli toplumsal baskılar nedeniyle cinsellikle ilgili doğru bilgilerin aktarılmadığı çocuklar, yanlış yerlerden bilgi edinerek istismara açık hale gelebilmektedirler. Ayrıca anne-baba ve diğer aile bireylerinden yeterince sevgi, ilgi ve alaka göremeyen çocuklar da bu istek ve ihtiyaçlarından dolayı istismarcıların tuzağına düşebilmektedirler. Çocuklar ergenlikle birlikte birçok nedenle (tehdit, korku ve baskı, özgürlüğü kaybetme korkusu vs.) istismar olaylarını aile, arkadaş ve yakın çevrelerinden gizleme eğilimine girerler. Bu durum da çocukları istismara açık hale getiren çocukla ilgili durumlardan gösterilebilir (Alpaslan, 2014).

2.5. Çocuk İhmal ve İstismarının Ergenliğe Etkileri

Toplumların gelişebilmesi ve varlığını sürdürebilmesi ancak sağlıklı nesillerin yetişebilmesiyle mümkün olacaktır. Çocuk ihmal ve istismarı toplumumuzda sıklıkla rastlanan fakat üstü kapatılmaya çalışılan, toplumumuzun kanayan bir yarasıdır.

Çocukluk döneminde yaşanan örselenme yaşantılarının, ergenlik dönemindeki gençler üzerindeki psikolojik etkileri oldukça olumsuz nitelikte olabilmektedir. Bu tür olumsuz yaşantılar, ergenin insanlarla olan ilişkisini, kendisini ve başkalarını algılayışını, amaçlarını ve hayata dair hedeflerini etkilemektedir. Ayrıca çocukluk döneminde örselenme yaşantılarına maruz kalmış olan ergenlerin, kendi yaşantıları dışında farklı sosyal ortamlara uyum sağlamada zorlandıkları bilinmektedir (Aydın ve İşmen, 2003).

Çocukluk dönemi yaşantıları, ergenlik dönemindeki davranışları büyük oranda etkilemektedir. Ergenlerde var olan kaygı bozuklukları, öfke kontrolünü sağlayamama, stresle başedememe gibi birçok problemin çözümü, ancak çocukluk dönemi yaşantılarının anlaşılabilmesi ile mümkün olacaktır. Ergenlikte ortaya çıkan olumsuz davranışları değerlendirmeden önce, ergenin çocukluk dönemindeki aile yaşantısını, okul hayatını ve arkadaş çevresi ile ilişkilerini incelemek gerekmektedir. Buna bağlı

olarak ortaya çıkan olumsuz davranışların çözümlerine de kolaylıkla ulaşılabilecektir (Manap, 2015).

Alan yazında yapılan birçok çalışmada; çocukluk döneminde yaşanan ihmal ve istismarların hem ergenlik döneminde hem de yetişkinlikte ortaya çıkan; obezite, migren, bazı bedensel hastalıklar, travma sonrası stres bozuklukları, madde kullanımına eğilim, kişilik ve yeme bozuklukları, kaygı bozuklukları ve depresyon ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu nedenle çocukluk dönemi olumsuz yaşantıların kişinin bütün hayatını etkilediği görülmektedir (Türkkan ve Odacı, 2018).

2.6. Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Çalışmaları

Geleceğin güçlü ve sağlıklı toplumlarını oluşturacak bireyler olan çocukların, fiziksel, duygusal ve psikolojik olarak sağlıklı büyümeleri oldukça önemlidir. Çocukluk döneminde meydana gelebilecek olumsuz yaşantılar, geleceğin bireyleri olan çocukların bütün hayatını olumsuz olarak etkileyecektir. Bu bağlamda çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile ilgili okullarda ve özellikle ebeveynlere bilgilendirme çalışmaları yapılması, okul rehberlik servislerinin ihmal ve istismarla ilgili önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık vermeleri tedbir alınmada önemli adımlardır. Ayrıca çocuklara ihmal ve istismarın ne şekilde gerçekleşebileceği, çocuğun başına gelebilecek olumsuz davranışı anlamlandırabilmesi ve istismar olduğunu anlayabilmesi açısından bilgilendirme çalışmaları yararlı olacaktır (Türkkan ve Odacı, 2018).

Çocukları en temelde istismardan korumak için aile eğitimlerine önem verilmesi gerekmektedir. Ebeveynleri ile iletişim problemi yaşamayan ve iletişimleri güçlü olabilen, muhabbet, hürmet değerleri ile kendini yetiştiren çocuk, başına gelen durumu anlamlandırabilir ve ailesinden yardım isteyebilir. Okul ortamında da öğretmen ve idarecilerin ihmal ve istismar konusunda yeterince bilgiye ve hassasiyete sahip olması, okul personelinin bu konularda farkındalık yaratmak açısından sık sık eğitimlere tabii tutulması, okul içerisinde yaşanabilecek istismar vakalarını önlemeye faydalı olacaktır.

Çocukluk döneminde yaşanabilecek örselenmeler önlenebilecek nitelik taşımaktadır. Önleme çalışmaları kapsamında da toplumun bütün kesimlerine sorumluluk düşmektedir. Bu konuda alan yazında daha fazla bilgiye ve araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır (Durmuşoğlu ve Yıldırım Doğru, 2002).

Çocukta meydana gelen istismarı fark eden her vatandaşın 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ilgili madde gereğince kolluk kuvvetlere bildirme yükümlülüğü vardır. Bu durum hastanelerde çalışan personel (doktor, hemşire, hasta bakıcı vs.) ve okul içerisinde çalışan personel (öğretmen, idareci, hizmetli vs.) için de önemli ve bildirme yükümlülüğü olan bir problemdir. Bu nedenle özellikle sağlık çalışanları ve okul personellerine istismar ile ilgili yeterli bilgilendirme yapılmalıdır. Yapılan bilgilendirme çalışmaları sonucunda istismar vakalarını önlemeye yönelik tedbirler alınabilir (Pelendecioğlu ve Bulut, 2009).

2.7. Kişilerarası Duyarlık

İnsan, toplumsal bir varlık olarak çevresindeki insanlarla ilişki kurmaya mecburdur. Çevresindeki olayları veya insanları anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmak, bilme isteği insanın doğasında var olan bir durumdur. Bu nedenle de insanın çevresiyle iletişim kurması kaçınılmaz olacaktır. İnsanlarla olan yaşantımız iletişim kurduğumuz zaman şekillenir ve insanlarla etkileşime girerek ilişkilerimizi yönlendiririz.

İletişim, insanın toplumsallaşmasının, çevresini ve kendisini anlayabilmesini ve kendi konumunu oluşturabilmesinin temelinde bulunmaktadır. İnsan, dış dünyasındaki ve çevresindeki insanlarla kurduğu iletişim yoluyla kendini anlamaya ve algılarını, tutumlarını oluşturmaya başlar. Oluşturduğu bu tutumlar ve algılar da insanlarla kurduğu ilişkilerde önemli bir rol oynar (Kaya, 2013).

Boyce ve Parker (1989), insanlarla kurulan iletişimin niteliğini olumlu veya olumsuz anlamda etkileyen ve kişiden kaynaklanan, iletişime girilen kişilerin davranışlarını yanlış anlamlandırmaya neden olan durumu kişilerarası duyarlık olarak anlamlandırmıştır.

Kişilerarası duyarlığı yüksek olan bireylerde; insanlarla kurduğu iletişimde yanlış algılama, yorumlama ve değerlendirme, buna bağlı olarak da kendini değersiz görme, çabuk kırılabilir yapı sergileme, diğerleri tarafından sergilenen davranışları kasıtlı olarak algılama görülmektedir. Bütün bu olumsuz yargılama ve değerlendirmeler kişide, kaygı, depresyon, stres, sosyal kaçınma, alkol ve ilaç kullanımı sorunlarını doğurabilmektedir (Yurdakul, 2018).

Kişilerarası duyarlık; kişilerarası farkındalık, onaylanma ihtiyacı, ayrılık Anksiyetesi, çekingenlik ve kırılmalı içi benlik olmak üzere beş alt faktörde incelenmektedir.

Kişilerarası duyarlığın alt bileşenlerinden olan kişilerarası farkındalık; kişinin diğeri insanlar üzerinde bıraktığı etki ve kişilerarası etkileşimde duyarlılığını ifade etmektedir. Başkalarının kişi ile ilgili ne düşündüğü ve ne hissettiği önemlidir. Başkalarının düşüncelerine ilişkin endişeler, olumsuz eleştirilere karşı da kaygı kişide hâkimdir. Kişilerarası farkındalık düzeyi, kişideki düşük benlik saygısını, duygudurum ve kaygı problemleri düzeyi ile ilişkilendirilebilir. Onaylanma ihtiyacı; kişinin başkaları ile ilgili olan ilişkilerinde birlikteliği sağlamak adına uyumlu olma, karşısındaki kişileri memnun etme ve beklentilerini gerçekleştirerek reddetme gibi durumları kapsamaktadır. Ayrılık anksiyetesi Bowlby (1969); çocukluk döneminde güvenli bağlanma ve ayrılmanın gerçekleştirilemediği bireylerin yaşamın her alanında güçlükler yaşamasına neden olan duygu olarak tanımlamıştır. Ayrılık anksiyetesi kişide kaygı ve depresyona yatkınlığa neden olabilmektedir. Çekingenlik; kişilerarası duyarlığın davranışa yönelik bir boyuttur ve girişkenlik gösterememe olarak tanımlanabilir. Kırılmalı iç benlik de; kişinin kendine yüklemiş olduğu değerleri, başkalarından gizlediği özdeğeri ifade etmektedir (Aydın, 2013).

Kişilerarası duyarlığı yüksek olan kişiler, kendini değersiz, küçük düşürülmüş, gereksiz hissetme, etrafındaki insanlarca sevilmediğini ve değersizleştirildiğini düşünme, kendisini diğeri insanlarla kıyaslayarak aşağı görme gibi düşüncelerle hayatlarını devam ettirmektedirler. Bu kişiler sosyal ilişkilerinde sürekli problem yaşarlar. Kendilerini değerlendirme konusunda olumsuz düşünceler üretirken, kendilerine olan güvenlerini kaybeder ve kendini yönetme becerilerini geliştiremezler (Yurdakul, 2018).

Kişilerarası duyarlığı yüksek olan kişiler, kendilerini algılamada ve başkalarının kendileri ile ilgili düşüncelerini yanlış yorumladıkları için kendi dış görünüşleri ile ilgili de değişiklik yapma yoluna giderler. Kişilerarası duyarlığı yüksek kişiler toplum içerisinde kabul görmek ve onaylanmak için toplumun kabul ettiği, onayladığı dış görünüme ulaşmak ve toplumun onayladığı davranışları sergilemek adına büyük çaba harcarlar. Bu durumu reddedilme korkusu ile de sürekli hale getirebilirler (Yurdakul, 2018).

2.8. Sosyal Onay ihtiyacı

Sosyal onay ihtiyacı, diğerlerinin yargılarının ön planda olduğu, beklentilerinin önemli değerlendirildiği, başkaları tarafından onaylanma ihtiyacını ve onaylanmama riskine karşı sosyal ilişkilerde uyumlu davranış sergileme olarak tanımlanabilir (Leite ve Beretvas (2005, s.141).

Sosyal ilişkilerde kişinin iletişim şeklini etkileyen sosyal onay ihtiyacı, başkalarıyla sosyalleşmeyi ve ilişki kurmayı desteklerken, diğer bir açıdan da kişinin kendine göre değil de başkalarının düşüncelerine göre yaşamını sürdürmesine neden olmaktadır (Karaşar, 2014).

Başkalarının düşüncelerinin ne derece önemli olduğu “Elalem ne der?” kalıplaşmış sözü ile kültürümüze yerleşmiştir. Sosyal onay ihtiyacı da bu kalıplaşmış sözün devamı niteliğinde olup, insanların sosyal ortamda davranışlarını, yaşam şeklini, alacağı birtakım kararları etkilemektedir. Kültürümüzde insanların yaşam tarzlarında, giyim şeklinde, ev hayatındaki düzenlemelerde başkalarının düşüncelerinin önemli oluşunun destekleyicisi olan sosyal onay ihtiyacının etkisi oldukça büyüktür (Karaşar, 2014).

Yüksek derecede sosyal onaylanma bekleyen kişilerde; sevilme ve desteklenme konusunda fazla beklentiye girme, etrafındaki kişilerin olumlu söylemlerine bağımlılık, kendi davranışlarının başkaları tarafından nasıl değerlendirildiği ile ilgili kaygılanma, etrafındaki insanları memnun etme ve onaylarını almak için olumlu davranış sergilemek, etrafındaki kişilerin beğenisini kazanmak için çaba sarf etmek, diğer insanlarla yaşanan sorunlarda kendine yönelik sorgulamada bulunmak, hayır deme becerisi geliştiremememe ve otorite sağlayamama, başkalarının duygularını incitmek adına aşırı duyarlı davranma, kabul edilme ve onay için çoğu zaman olumsuz davranış sergileme gibi özellikler taşımaktadırlar (Crowne ve Marlowe 1964, s.182; akt. Karaşar, 2014, s.17).

Orta derecede sosyal onaylanma bekleyen kişilerde; normal derecede ahlaki değerlere sahip olma, daima iyi olanı yapma ve yanlış yapmama, kurallara uyum gösterme, kişilerle ilgili başkalarının ne düşündüğüne göre değerlendirme veya yorumlarda bulunmak, uygunsuz ve ahlaki olmayan karakterleri küçümseme özelliklerini taşımaktadır (Crowne ve Marlowe 1964, s.182; akt. Karaşar, 2014, s.18).

Düşük derecede sosyal onay bekleyen kişiler; hafif zanlı ve müphem, savunucu, hayal gücünden yoksun, kuşkucu, onay ihtiyacı ile ilgilenmeme gibi özellikleri taşımaktadır.

Sosyal onay ihtiyacı duymayan bireyler; çevresindeki insanların düşünce ve duygularından yansıyan manipülasyonlara karşı direnç gösteren, kabul görme, saygınlık veya tanınmış olmaksızın, içsel değerlere önem verme, kendisi dışındaki kişilerin kararlarına olan olumsuz tutum ve onaylamamalarına karşın kendi kararlarını alabilme özelliklerini taşımaktadırlar (Crowne ve Marlowe 1964, s.182; akt. Karaşar, 2014, s.18-19).

Sosyal onay ihtiyacı çeşitli kuramlar açısından da incelendiğinde, ihtiyaç kuramları ile ilişkili noktalarına değinilmektedir.

2.9. Sosyal Onay İhtiyacına İhtiyaç Kuramları Açısından Bakış

Bireyin harekete geçmesi çoğu zaman bir eksikliğe işaret eden ve kişide gerilime neden olan ihtiyaç kavramı nedeniyle olmaktadır. Kişiyi harekete geçiren ihtiyaçlar konusunda, Henry Murray, Abraham Maslow ve McClelland gibi ihtiyaç kuramcılarının, kuramlarında sosyal onay kavramına yer verdikleri görülmüştür (Karaşar, 2014).

2.9.1 Murray ve ihtiyaçlar Kuramı

Murray (1893), ihtiyaçları iki boyutta incelemiştir. Birincisi; yeme, içme, hava, su, cinsellik gibi ihtiyaçlar olan biyolojik kökenli ihtiyaçlar, ikincisi de; başarı, bağımlılık, özgürlük gibi psikolojik kökenli ihtiyaçlardır (Tatarlı, 2015).

Murray her insanın ihtiyaçlar hiyerarşisi olduğunu savunmuştur. Yakın ilişki ihtiyacı olan kişi, çok sayıda yakın arkadaşı olmasına ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç, kişinin diğer ihtiyaçlarına oranla daha ön plana çıkıyorsa ve diğer insanlara nazaran daha fazlaysa kişi için önemli bir ihtiyaç olduğu söylenebilir. Örneğin; diğer gün önemli bir sınavı olan kişi, arkadaşının evindeki kutlamaya da davet edildiğinde, başarı ihtiyacı kişisel ihtiyacında yüksekse evde kalıp ders çalışmayı, kişisel ihtiyacı yüksekse davete gidip sınava çalışmamayı tercih edecektir (Burger, 2006).

Murray'a göre ihtiyaçlar; kendini suçlama, başarma, bağlılık, saldırganlık, özerklik, karşı hareket, savunma, riayet etme, gösteriş, zarardan kaçınma, kaçma, şefkat gösterme, düzen, oyun, reddetme, duygululuk, cinsellik, ilgi görme, anlama gibi ayrıştırılabilir (akt. Burger, 2006; McClelland, 1987).

2.9.2. Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı

Maslow (1954), insan ihtiyaçlarını hiyerarşik bir yapı ile açıklamış ve ihtiyaçları beş gruba ayırarak incelemiştir. Temel gereksinimler, emniyet, sevilme ve ait hissetme, sayılma, kendini kabul ve gerçekçi olma, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisini oluşturmaktadır. Maslow insanların en alttan başlayarak ihtiyaçlarını giderdikçe, başka ihtiyaçların ortaya çıktığını belirtmiştir. Maslow'a göre insan ihtiyaçları içgüdüsel olarak ortaya çıkmaktadır. İnsandaki bir ihtiyaç giderildikçe yerine yeni ihtiyaç ortaya çıkarak insan davranışları üzerinde etkili olmaya başlar (Karaşar, 2014).

Maslow ihtiyaçların kaynağında güdülenmenin yattığını ve insan davranışlarının nedenleri incelenirken ihtiyaçları ile bağlantılı olarak incelenmesi gerektiğini belirtmektedir. Maslow'a göre insan ihtiyaçları belirli bir hiyerarşi içerisinde ortaya çıkmaktadır. En temelde fizyolojik ihtiyaçların yattığını, bu ihtiyaçlar giderildikçe yeni ihtiyaçların ortaya çıktığını, en tepede ise kendini gerçekleştirme ihtiyacının var olduğunu belirtmiştir. Maslow insanların açlık, susuzluk gibi temel fizyolojik ihtiyaçlarının, güvenlik, ait olma ve sevgi gibi yakın ilişki ihtiyaçlarının daha kolay giderilebileceğini; fakat bir piramit gibi yükselen ve en tepede yer alan takdir edilme, saygı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacının az sayıda insan tarafından giderilebileceğini belirtmiştir. İhtiyaçlar hiyerarşisinde son noktada yer alan kendini gerçekleştirme basamağına; yaşadığı hayatı anlamlı gören, karşılıksız yardıma koşan, yardımsever insanlarla, bilim adamları, büyük din adamları, azizler, erenler ulaşmışlardır (Cüceloğlu, 2007; s.235).

2.9.3. McClelland'ın Başarı Gereksinimi Kuramı

İnsanlar yaşamlarını belirli hedeflere ulaşmak için çalışarak ve çabalayarak geçirirler. Belli standartlara ulaşmak için çalışarak ve çabalayarak geçirirler. Belli standartlara ulaşmak için başarılı olmak gerektiğini bilir ve sonucunda ulaştıkları hedeflerle tatmin olma duygusu yaşarlar. Başarı ihtiyacı bu şekilde insanları motive eder ve yüksek hedeflere ulaşmak için harekete geçirir, kişiyi güdüler. Başarı ihtiyacının temelinde, ebeveyn tutumlarının yattığı, ebeveynlerin başarı beklentileri yükseldikçe çocuklarında başarı ihtiyacının arttığı, elde edilen başarılar sonucunda ebeveynlerin kabul etme ve değer verme duygularının artması başarı ihtiyacını da artırdığını göstermiştir (Gilmer vd. 1977; akt. Tatarlı, 2015).

Başarı motivasyonunu artıran, destekleyen ve ödülün başarı motivasyonunda ne derece önemli olduğu ile ilgili olarak, McClelland (1987, s.228) yapılan işin en iyi şekilde yapılmasının kişi için en önemli ödül olduğunu, ayrıca olumsuz eleştiri almama, aile veya öğretmen tarafından onaylanma ve memnuniyetlerini kazanma olduğunu belirtmiştir (Karaşar, 2014).

2.10. Sosyal Onay İhtiyacına İlgili Değişkenler Açısından Bakış

2.10.1. Sosyal Onay İhtiyacı ve Sosyal Anksiyete

Sosyal kaygı sosyal ilişkilerde iletişime girdiği insanların yanında kişinin kendisini kötü hissettiği, rezil olacağını düşünerek kötü izlenim bıraktığı ve diğer kişilerin yanında aşağılık hissedeceği, utanç duyacağı bir durumda kalmaktan korktuğu durumları ifade etmektedir. Sosyal kaygılı kişiler genellikle asosyal, kendini küçük görme ve sosyal reddedilmeden korktuğu için ilişkiye girmekten korkma davranışı sergilerler (Erözkan, 2009).

Sosyal kaygılı kişiler sosyal ilişkilerinde kendine güveni olmayan, düşük benlik saygısına sahip ve sosyal ortamda kabul edilemeyeceklerine ilişkin düşünceleri olan ve kişilerarası duyarlılığı yüksek olan kişilerdir. Diğer insanların kendileri hakkındaki düşünceleri oldukça önemlidir ve kişilerarası farkındalık düzeyleri de yüksektir. Bu bağlamda sosyal kaygı ile kişilerarası duyarlılığın benzerlik gösterdiği söylenebilir (Erözkan, 2011).

Sosyal kaygı kişide değersizlik, çaresizlik, düşük benlik saygısı, fizyolojik, sosyal ve bilişsel problemler ve buna bağlı artan kaygı, çevresindeki insanların kendisi ile ilgili duygu ve düşüncelerine bağlı oluşan kaygı ile bağlantılı kişilerarası duyarlılıkta artış gibi sonuçlara yol açabilmektedir. Özellikle ergenlik dönemindeki bireylerde ortaya çıkan sosyal kaygı ile başedebilmek daha başarılı olabilmeleri, sosyal ortamda uyumlu olabilmeleri ve geleceğe umutla bakabilmeleri açısından son derece önemlidir (Erözkan, 2011)

Owen (1987), sosyal onay ihtiyacı ile sosyal anksiyetenin alan yazında var olan ilişkili durumlarını belirtmiştir. Sosyal ortamda kaçınma davranışı gösteren veya sosyal ilişkilerinde başarılı olamayan, yalnızlık gösteren ve buna bağlı olarak onaylanmadığını

düşünen kişiler, sosyalleşemedikleri için onaylanma ihtiyacını karşılayamamaktadır (Karaşar, 2014).

Erözkan (2011), 402 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada sosyal kaygının yordayıcısı olarak kişilerarası duyarlık kavramını incelemiş ve araştırma sonucunda kişilerarası duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan onaylanma ihtiyacı boyutunun, sosyal kaygının yordayıcılarından biri olduğuna ulaşmıştır.

2.10.2. Sosyal Onay İhtiyacı ve Mükemmelliyeçilik

Yüksek derecede onaylanma bekleyen kişiler sosyal ilişkilerinde başkalarının beklentilerine göre en üst düzeyde davranışlar sergileyebilmektedirler. Bu noktada sosyal onay ihtiyacı ile mükemmelliyeçilik kavramının ilişkisi akla gelmektedir (Karaşar, 2014).

“Mükemmelliyeçilik; bireyin kendisine yönelik katı ve yüksek beklentilerinin olması ve beklentilerinin gerçekleşmemesi durumunda yaşanan rahatsızlık hissi olarak tanımlanmıştır” (Chiba, Iketani, Han ve Ono, 2009, s.334; Antony ve Swinson 2008, s.13; akt. Karaşar, 2014, s.33).

Mükemmelliyeçiliğin ana-baba tutumları ile olan ilişkisi bilinmektedir. Mükemmelliyeçi anne-babalar çocuklarının başarılı oldukları durumları normal karşılar; fakat herhangi bir başarısızlıkta eleştirilerini esirgemezler. Mükemmelliyeçi ebeveyne sahip çocuklar hata yapma haklarının olmadığını düşünürler, herhangi bir başarısızlıkta anne-babadan onay göremeyeceklerini düşünerek yüksek kaygı ve korku yaşarlar. Mükemmelliyeçilik, çocukları sosyal ilişkilerinde zayıflamaya, kaçınmaya ve kaygıya iten bir durumdur.

Mükemmelliyeçi bireylerin özellikleri şu şekilde sıralanabilir;

- ✓ Olayları ayrıntılı düşünerek tesadüfe yer vermezler.
- ✓ Sadece mükemmel olunca başkaları tarafından sevilip, değerli görüleceklerine inanırlar.
- ✓ Kendilerine göre doğru olanı seçerken ve doğru karar verirken çok düşünürler.
- ✓ Karşılaştıkları güçlükler karşısında çok çabuk şikâyet ederler.
- ✓ Başkalarının yaptığı işi beğenmez, kendilerinin en iyi yapacağını düşünürler.
- ✓ Kaybetmekten korkar, üzülür, kazanmaya odaklanırlar.

- ✓ İşkoliktirler. Verilen işi veya görevi zamanında bitirmeye ve en iyisini yapmaya çalışır, hata kabul etmezler.
- ✓ Kişilerarası ilişkilerinde tahammülsüz davranırlar. Duygularını ifade etmede zorlanırlar.
- ✓ Başkaları tarafından temiz, düzenli, dürüst olarak tanımlanırlar (Erol, 2011).

Hewitt ve Flett (1991, s.457), mükemmelliyeçiliği üç alt boyutta incelemiştir. Bunlar:

1. Kendine Yönelik Mükemmelliyeçilik: Bu kişiler kendilerini çok yüksek standartlarda değerlendirerek, davranışlarını özenle incelerler.
2. Başkalarına Yönelik Mükemmelliyeçilik: Bu kişiler başkalarını çok yüksek standartlarda değerlendirirler.
3. Başkalarınca Belirlenen Mükemmelliyeçilik: Bu kişiler çevreleri tarafından değerlendirildiklerini, çevrenin kendileriyle ilgili çok yüksek standartlara sahip olduğunu düşünürler (akt. Karaşar, 2014, s.37).

İlgili alan yazında sosyal onay ihtiyacı ile mükemmelliyeçilik arasında ilişki olduğu; fakat bununla ilgili çok az sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda mükemmelliyeçi tutuma sahip kişilerin, diğer insanların düşünce ve davranışlarına karşı duyarlı olabilecekleri ve buna bağlı olarak da sosyal onay ihtiyaçlarının da yüksek olabileceği görülmektedir (Karaşar, 2014).

2.10.3. Sosyal Onay İhtiyacı ve Mutluluk

Mutluluk Yunanca bir kelime olan “Eudaimania” kavramıyla ifade edilmektedir. Bu kavram, objektif bir bakış açısıyla doyum sağlayan, her şeyin iyiye gittiği, övgüye layık bir hayat anlamına gelmektedir (Marar, 2014).

Platon mutluluk kavramı ile erdemi aynı anlamda kullanmıştır. Mutluluk zihin, fiziksel arzular ve psikolojik ihtiyaçlar arasındaki denge sonucunda ortaya çıkan durum olarak açıklanmıştır. Mutluluğun ölçütleri olarak da Aristoteles, erdemli olmaya ve kusursuz bir kişiliğe sahip olmayı sunmuştur (Marar, 2004).

Alan yazında mutluluk ile sosyal onay ihtiyacı arasında az sayıda araştırma bulunduğu görülmüştür. Karaşar (2014); 287 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada mutluluğun sosyal onay ihtiyacı ile ilişkili bulunmadığı sonucuna varmıştır.

2.10.4. Sosyal Onay İhtiyacı ve Benlik Kurgusu

İnsanlar içerisinde yaşadıkları kültürün özelliklerini gittikleri farklı ortamlarda ortaya çıkarırlar. Bu nedenle kültür, insan benliğinin oluşumunda önemli bir yere sahiptir. Farklı kültürel değerlere sahip insanlar da farklı benliklere sahiptir denilebilir (Ercan, 2008).

Kültür “Belirli bir toplumun, üyelerinin doğada bulabileceklerinden daha fazla doyum sağlayabilmeleri için başardığı tüm maddi ve davranışsal düzenlemelerin örüntüsüdür.” İnsanın toplum içerisinde oluşturduğu, inandığı ve anlam yüklediği değerleri, sanatsal faaliyetleri, örf-adetleri, sahip olduğu donanım ve becerileri kapsar (Kağıtçıbaşı, 2010, s.380).

Diener ve Biswas- Diener (2008); kültürel grupları bireyci ve toplulukçu olarak ikiye ayırmış, kişinin toplumdan önce geldiği gruplar bireyci toplum, toplumun kişiden önce geldiği gruplar toplulukçu toplum olarak açıklanmıştır. Toplulukçu toplumlarda kişilerarası birlikte bağlılık, sosyal destek ve sosyal uyum olduğu dikkat çekmektedir (akt. Karaşar, 2014).

Yapılan araştırmalarda toplumsal değerler ve kültürün kişilerarası ilişkileri belirlediği görülmüştür. İçinde yaşanılan kültür, çevrenin kişi üzerindeki etkisini önemli kılmasına neden olursa kişiler daha sosyal ilişkilerde uyumlu davranmaya özen gösterirler. Bunun yanında kendi isteklerine göre değil de toplumun isteklerine, beklentilerine göre davranırlar (Karaşar, 2014).

2.11. İlgili Yurtdışı Araştırmalar

Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile ilgili yurt dışındaki çalışmalar daha fazla olmakla beraber daha çok örselenmede risk faktörleri ve sonuçları kısmına ağırlık verilmeye başlanmıştır. Çocukluk dönemi örselenme yaşantılarını belirlemeye yönelik Bernstein ve ark. (1994)'nın geliştirdiği Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği, on sekiz yaş öncesi örselenme yaşantılarını belirlemeye yönelik olarak geliştirilmiştir. Ayrıca ÇÖYÖ-KF'nin orijinal formu da Bernstein ve ark. (2003) tarafından geliştirilmiştir (Kaya, 2014).

Kişilerarası duyarlılık kavramı ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmalara bakıldığında Boyce ve Parker (1989), kişilerarası duyarlılık kavramını atipik depresyonla ilişkilendirerek incelemiştir. Harb ve diğerleri (2002) ise kişilerarası duyarlılık kavramının depresyona yatkın kişiliğin bir özelliği olduğunu belirtmiştir. Snodgrass (1985, 1992) yaptığı çalışmalarda erkeklerin önder görevi üstlendiğinde kadınların erkeklere nazaran yüksek derecede kişilerarası duyarlılık göstermediklerini anlamak amacı ile çalışmalarda bulunmuştur. Ayrıca McCabe ve arkadaşları (1999), kişilerarası duyarlılık kavramını; öz-saygı, depresif semptomlar, akademik performans ve sosyal problem çözme kavramları ile ilişkilendirerek incelemiştir (Erözkan, 2005).

Sosyal onay ihtiyacı ile ilgili yurt dışında yapılan çalışmalar 1920'li yıllara dayanmaktadır. Crowne ve Marlowe (1964); 1957 yılında Edwards'ın "sosyal beğenirlik" kavramını ortaya attığını, ölçeklerden elde edilen sonuçlara bakıldığında da kişilerin toplumda onaylanmak için toplumsal olarak kabul edilir cevaplar verdiklerini belirtmişlerdir. Sosyal onay kavramı bazı araştırmalarda onaylanma ihtiyacı olarak çalışılmış ve bazı araştırmalarda da motivasyon kaynağı olarak çalışılmıştır. Diğer araştırmalarda onay motivasyonu olarak ele alınan sosyal onay kavramı; "diğerleri tarafından olumlu olarak değerlendirilmek, diğer insanların desteğini almak ve desteklenmemekten korkmak" şeklinde açıklanmıştır.

2.12. İlgili Yurtiçi Araştırmalar

Çocukluk döneminde yaşanan ve çocuklarda örülenmeye neden olan davranışlar oldukça eski bir tarihe dayanmakta; fakat yapılan çalışmalar başlangıcı kadar eski değildir. Özellikle yurt içinde yapılan çalışmalar çok daha yenidir (Polat, 2007).

Erükü (2013) farklı sosyo-ekonomik düzeyden gelen 331 ergenle yaptığı araştırmada ergenlerin çocukluk dönemi örülenme yaşantılarının cinsiyet, aile özellikleri, ebeveyn özellikleri, aile içi sorunlar açısından incelemiştir. Araştırmada, cinsiyet ile çocukluk dönemi örülenme yaşantıları alt boyutları olan fiziksel istismar ve cinsel istismar arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, duygusal istismar ile anlamlı bir ilişki bulunamadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca ergenlerin çocukluk dönemi örülenme yaşantıları ile aile özellikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Kara (2019) evli bireylerde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile ilişkisel yılmazlık ve evlilikte öz yetkinlik arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolünü incelemiştir. 531 evli birey ile yaptığı araştırmada, çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının, kaygılı ve kaçınmacı bağlanmayı pozitif yönde yordadığı ile kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ile çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının, evlilikte öz yetkinliği negatif yönde yordadığı bulgularına ulaşmıştır.

Karayığit (2018) 415 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile erken dönem uyumsuz şemalar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu araştırmada Young Şema Ölçeği Kısa Formu ile Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları alt faktörleri arasında anlamlı yönde ilişki bulunduğu, ayrıca çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının alt faktörü olan duygusal ihmal boyutu puanları ile bazı demografik değişkenler arasında anlamlı farklılıklara ulaşıldığı belirtilmektedir.

Kişilerarası duyarlık kavramı yurt içi araştırmalarda sınırlı sayıdadır. Yurt içinde Erözkan (2004) kişilerarası duyarlık ve reddedilme duyarlılığı kavramlarını çalışmıştır. Ayrıca Erözkan (2005) yükseköğrenim gören öğrencilerin kişilerarası duyarlık ve depresyon düzeylerini değişik özellikler açısından incelemiştir. Araştırmalar daha çok yurt dışında yapılmıştır.

Sapmaz (2011) bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın kişilerarası duyarlık üzerine etkisini araştırmıştır. 21 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın kişilerarası duyarlık düzeyini azaltmada etkili olduğu ve devam edilen araştırmada etkinin artarak devam ettiği bulgularına ulaşmıştır.

Demiray (2018) 163 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinde duygusal zekâ ve kişilerarası duyarlık arasındaki ilişkide kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların aracı rolünü araştırmayı amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre kişilerarası duyarlık puanı demografik değişkenlerden yalnızca eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Kişilerarası duyarlık ve bilişsel çarpıtmalar ölçeklerinin toplam puanları arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Sosyal onay ihtiyacı ile çalışmalar da yurt içinde Karaşar (2014)'ın araştırmasıyla sınırlıdır. Yurt içinde sosyal onay ihtiyacını ölçen bir ölçme aracı geliştirilmesi düşüncesi Karaşar (2014)'ın yaptığı çalışma ile ortaya çıkmıştır. Türkiye'de sosyal onay ihtiyacı ile ilgili ilk çalışma Karaşar (2014) tarafından yapılmıştır. Bu nedenle de

Karaşar ve Öğülmüş (2016) tarafından “Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği” geliştirme çalışması yapılmıştır.

Yükseköğretim gören öğrenciler üzerinde sosyal kaygı, mükemmelliyetçilik, toplulukçu benlik kurgusunun toplumsal onaylanma beklentisinin etkileyicileri olarak belirlenmesi çalışması yapılmıştır. Yurt içinde diğer araştırmalarda sosyal onay ihtiyacı dolaylı olarak incelenmiştir. Yurt dışı literatürde onaylanma beklentisi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde ise Twenge ve Im'in (2007) araştırması karşımıza çıkmaktadır (akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016).

Leary tarafından 1983'te sosyal onay ihtiyacı ile birlikte karşımıza çıkan olumsuz değerlendirilme korkusunu ölçmek için Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu, Çetin, Doğan ve Sapmaz (2010) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

Yahşi (2018), yaptığı çalışmada lise öğrencilerinde kaygı düzeyi ile sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 190 lise öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışmasında öğrencilerin kaygı düzeyleri ile sosyal onay ihtiyacının alt faktörlerinden olan olumlu izlenim bırakma ve sosyal geri çekilme arasında doğrusal ilişki bulunduğunu; fakat diğer bir alt faktör olan başkalarının yargılarına duyarlık ile ilişki bulunamadığını ortaya koymuştur.

İlgili araştırmalar göz önüne alındığında bu araştırmada daha önce birlikte ele alınıp araştırılmayan kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları kavramları ilk defa birlikte araştırılarak elde edilen bulgular ile literatüre katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Üçüncü bölümde; çalışmanın biçimi, araştırmanın uygulandığı örnek grup, hangi araçlarla verilerin toplandığı ve analizinde kullanılacak olan istatistiksel işlemler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Bu çalışmada çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve kişilerarası duyarlılığın sosyal onay ihtiyacını yordama düzeyinin belirlenmesi düşünüldüğünden bu çalışmada betimsel tarama modelinden ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. Tarama yöntemi geçmişten süregelen ve devam eden bir durumu ortaya çıktığı şekli ile betimleyen çalışmalarda kullanılan bir yöntemdir. (Karasar, 2006). Betimsel tarama yöntemleri, genel tarama ve örnek olay taraması olmak üzere iki grupta incelenmektedir. İlişkisel tarama modeli genel tarama yöntemi kapsamında değerlendirilmektedir. Genel tarama modelleri; sayıca fazla olan evrenle ilgili genel düşünceye ulaşmakla beraber evren içerisinden seçilen örneklemele ilgili de yapılan tarama modelidir (Karasar, 2006). Bu kapsamda değerlendirilen ilişkisel tarama modelleri ise birden fazla değişken arasındaki ilişkili değişimi ve ne derecede olduğunu belirtmek amacıyla yararlanıldığından ilgili çalışmamız için kullanılabilir (Cohen, Manion&Morrison, 2000; Karasar, 2006).

Araştırmada; kişilerarası duyarlık bağımlı değişken; çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı değişkenleri bağımsız değişkendir. Bununla birlikte cinsiyet, bölüm (fakülte), sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olduğu okul türü gibi değişkenler açısından da incelenerek karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeli özelliklerini de taşımaktadır. Karşılaştırmalı ilişkisel modelde ikiden fazla değişken vardır.

Araştırılmak istenen bağımsız değişken için gruplar oluşturulur ve bu gruplar arasında bir farklılık olup olmadığına bakılır. Bağımlı değişkene göre bağımsız değişkendeki grupların değişip değişmediğine bakılır (Can, 2016).

3.2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini 2018-2019 yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenden seçilen örneklemin belirlenmesinde, uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi zaman, para ve işgücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir. (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Çalışmanın örneklemini, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen, Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ve Eğitim Fakültelerinde eğitim-öğretim gören, yaşları 17-28 arasında değişen öğrenciler oluşturmaktadır. Bu amaçla 830 öğrenciye ulaşılmış ve gönüllü olarak katılımları sağlanmıştır. Kayıp ve hatalı veriler çıkarılınca toplamda 798 veri elde edilmiştir. Örneklemin cinsiyet, bölüm (fakülte) , sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu ve mezun olduğu lise türü değişkenlerine göre frekans ve yüzde değerleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırma Grubunun Cinsiyet, Bölüm(Fakülte), Sınıf, Yaş, Kardeş Sayısı, Gelir Durumu ve Mezuniyet Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	523	65.5
	Erkek	275	34.5
Fakülte	Edebiyat Bilimleri	226	28.3
	Eğitim Bilimleri	236	29.6
	Fen Bilimleri	153	19.2
	İktisadi ve İdari Bilimler	183	22.9
Sınıf	1	547	68.5
	2	125	15.7
	3	94	11.8
	4-5	32	3.9
Yaş	17	12	1.5
	18	182	22.8
	19	213	26.7
	20	241	30.2
	21	90	11.3
	22	41	5.1
	23	10	1.3
	24	2	0.3
	25	1	0.1
27	4	0.5	
28	2	0.3	
Kardeş Sayısı	Kardeş Yok	34	4.3
	1	337	42.2
	2	184	23.1
	3	110	13.8
	4	39	4.9
	Dörtten daha fazla	89	11.2
Gelir Durumu	1500 tl altı	100	12.5
	1501-2500 tl arası	271	34.0
	2501-3500 tl arası	190	23.8
	3501 tl ve üzeri	237	29.7
Mezuniyet	Anadolu Lisesi	546	68.4
	Düz Lise	69	8.6
	Meslek Lisesi	84	10.5
	Öğretmen Lisesi	41	5.1
	Fen Lisesi	9	1.1
	Özel Lise	49	6.1

3.3. Verilerin Toplanması

Üniversite öğrencilerinde kişilerarası duyarlılığın, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı tarafından ne oranda açıklandığını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada veriler, çocukluk dönemi örselenme yaşantılarını ölçebilmek için Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu, kişilerarası duyarlılığı ölçebilmek için Kişilerarası Duyarlık Ölçeği, sosyal onay ihtiyacını ölçebilmek için de Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. İlgili araştırma için uygulama izinleri Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünden, Fakülte Dekanlığından ve MSKÜ Etik Kurulu (52 nolu)'ndan alınmıştır. Ölçme araçları ile ilgili bilgilendirmeler katılımcılara uygulamaya başlamadan önce sunulmuştur. Ölçekleri doldururken eksik ve boş madde bırakmamaları uyarısında bulunulmuştur. Uygulama süresi yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler; Kişisel Bilgi Formu, Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu, Kişilerarası Duyarlık Ölçeği ve Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Bu bilgi toplama araçları sırayla belirtilmiştir.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu:

Çalışmada uygulanan kişilerin cinsiyet, bölüm, sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olduğu lise türü gibi değişkenler hakkında bilgi almak için araştırmacı tarafından hazırlanan bir formdur.

3.4.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu (ÇÖYÖ-KF):

Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları kısa formu, Bernstein ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilmiş ve çocukluk döneminde yaşanan her türlü istismarı belirlemeye

yönelik bir ölçme aracıdır. Toplam 28 maddeden oluşan ölçek, 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte, her bir alt ölçeğe ait 5 madde ve 3 kontrol maddesi yer almaktadır. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmaları farklı gruplarla yürütülmüştür. Ölçekle ulaşılan bilgilerle yapılan doğrulayıcı faktör analizi kapsamında, test edilen modelin iyilik değerlerinin tüm gruplar için tatmin edici olduğu sonucuna varılmıştır. Faktör analizi çalışması sonucunda, maddelerin beş faktörde toplandığı görülmüştür. Bunlar; fiziksel, cinsel ve duygusal istismar ile fiziksel ve duygusal ihmal alt boyutlarıdır. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları ise, farklı gruplar için duygusal istismarda 84-.89, fiziksel istismarda 81-.86, cinsel istismarda 92-.95, duygusal ihmalde 85-.91 ve fiziksel ihmalde 61-.78 aralıklarında bulunmuştur. Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmalarında terapist istismar skalası ve çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ölçeği kullanılmıştır ve tatmin edici sonuçlar elde edilmiştir. Sonuç olarak, 28 maddeden oluşan ÇÖYÖ-KF'nin yeterli geçerlik ve güvenirlik düzeyine sahip olduğu ve farklı gruplarda (klinik olan ve klinik olmayan örneklemelerde) uygulanabilir olduğu söylenebilir. Ölçek sonuçları değerlendirilirken alınan puanın yüksek olması çocukluk dönemi örselenmelerin de yüksek olduğu anlamı taşır. ÇÖYÖ-KF' nin yeterli geçerlik ve güvenirlik düzeyine sahip olduğu belirtilmiştir. Bernstein ve diğerleri tarafından ölçeğin cronbach alpha katsayısı 0.79-0.94 düzeyinde saptanmıştır. Ölçeğin ülkemizde geçerlilik-güvenilirlik çalışması Aslan ve Alparslan tarafından yapılmıştır. Cronbach alpha katsayısı 0.96, alt ölçeklerin ise 0.94-0.96 arasında bulunmuştur. Uyarlanan ölçek 40 maddeden oluşmaktadır. Faktör analizi sonucunda ölçeğin duygusal istismar ve ihmal, fiziksel istismar ve cinsel istismar olmak üzere üç faktörlü bir yapı gösterdiği belirlenmiştir (Kaya, 2014).

ÇÖYÖ-KF' nin Türkçeye uyarlama çalışması Kaya (2014) tarafından yapılmıştır. Araştırma 306 üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür. Faktör analizi çalışması sonucunda maddelerin yine fiziksel, cinsel ve duygusal istismar ile fiziksel ve duygusal ihmal olmak üzere beş faktörde toplandığı görülmüştür. ÇÖYÖ-KF'nin tüm ölçek için cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .77 olduğu; ölçeğin alt boyutlarının cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının ise, duygusal istismar alt boyutu için .81, fiziksel istismar alt boyutu için .79, cinsel istismar alt boyutu için .80, duygusal ihmal alt boyutu için .81 ve fiziksel ihmal alt boyutu için .38 olduğu görülmüştür.

3.4.3. Kişilerarası Duyarlık Ölçeği (KDÖ):

Boyce ve Parker'ın (1989) geliştirdiği ölçek, 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçek; kişilerarası davranış, diğer insanlar tarafından algılanan veya gerçek negatif değerlendirilmeye aşırı duyarlı olmayı ölçmektedir. 4'lü likert tipi bir ölçektir. Ölçek beş alt ölçek puanı ve bir de toplam puan içerir. Alt ölçekler; Kişilerarası Farkındalık, Onaylanma İhtiyacı, Ayrılma Anksiyetesi, Çekingenlik ve Kırılma İç Benlik'tir. İç tutarlılık katsayısı .86, altı haftalık test tekrar test güvenilirliği .70'tir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sonucu alt boyutlara ait Kişilerarası Farkındalık .73, Onaylanma İhtiyacı .77, Ayrılma Anksiyetesi .75, Çekingenlik .76, Kırılma İç Benlik .77 güvenilirlik katsayısı bulunmuştur. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı ise .84 bulunmuştur (Erözkan, 2005).

3.4.3. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği (SOİÖ):

Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği Karaşar (2014) tarafından geliştirilen 5'li likert tipi bir ölçektir. Toplam 25 maddesi ve 3 alt boyutu vardır. Bu alt boyutlar; Başkalarının Yargılarına Duyarlık, Sosyal Geri Çekilme, Olumlu İzlenim Bırakma'dır. Ölçekte ters puanlanması gereken maddeler bulunmamaktadır. 360 kişiye uygulanan sonuca göre iç tutarlılık katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için ise iç tutarlılık katsayıları; Başkalarının Yargılarına Duyarlık için .83, Sosyal Geri Çekilme için .80 ve Olumlu İzlenim Bırakma için .80 olarak bulunmuştur. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği'nin yapı geçerliğinin iyi düzeyde olduğu ve Cronbach Alfa ile hesaplanan güvenilirlik katsayısının .91 olduğu tespit edilmiştir. (Karaşar, 2014)

Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği'nden yüksek alan bir kişinin yüksek derecede sosyal onay ihtiyacı olduğu belirtilmektedir. Ölçek, "Tamamen Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" aralığında değer almaktadır. Ölçeğin alt faktörlerinin iç tutarlılık katsayıları .80 ve .83 arasında değer almışken; ölçeğin bütünü .90 iç tutarlılık katsayısına sahip olmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizi “SPSS 22,0” ile yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişki inceleneceği için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu, İlişkisiz Örneklemeler İçin Varyans Analizi, Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Değişkenler için betimleyici istatistikler olan ortalama, standart sapma, yüzdellik dilim, yüzde frekanslar gibi hesaplamalar yapılmış, analiz sonuçları tablo ve grafiklerde gösterilerek yorumlamalar yapılmıştır. Veri analizinde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı puanları ortalamalarının bazı demografik değişkenlere göre (cinsiyet, bölüm, sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olduğu lise türü) farklılaşıp farklılaşmadığına analiz etmek için ilişkisiz örneklemeler için t-testi ve f testi (varyans analizi, ANOVA) kullanılmıştır. Çalışmanın bağımlı değişkeni olan kişilerarası duyarlık puanı ile bağımsız değişkenler olan çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı değişkenlerinin bir ilişkisini bulmak için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu analizi yapılmıştır. Son olarak araştırmanın alt problemi olan üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile sosyal onay ihtiyacı değişkenlerinin öğrencilerin kişilerarası duyarlık düzeylerini yodayıp yordamadığını ölçmek için Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yöntemi kullanılmıştır. İlgili analizlere ilişkin sonuçlar tablolaştırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde yapılan çalışma ile ilgili; verilerin düzenlenmesi ve verilerin analizinde kullanılan olan istatistiksel işlemlere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına ilişkin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu analiz sonuçları verilmiştir. Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı puanları ortalamalarının demografik değişkenlere göre (cinsiyet, bölüm, sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olduğu lise türü) farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan t-testi ve f testi (ilişkisiz örneklem için varyans analizi, ANOVA) sonuçları yer almaktadır. Son olarak araştırmanın alt problemi olan üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile sosyal onay ihtiyacı değişkenlerinin öğrencilerin kişilerarası duyarlık düzeylerini ne derece yordadığını gösteren Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları sunulmuştur.

4.1. Verilerin Analizlere Uygunluğunun İncelenmesi ve Verilerin Düzenlenmesi

Araştırmada veri analizi için yapılacak istatistiksel işlemlerden önce veri toplama araçları ile toplanan verilerde düzenlemeler yapılmıştır. Kayıp hatalı veriler istatistiksel işlemlere dâhil edilmemiş, ters maddeler çevrilmiş, uç değerler incelenmiş, veri dağılımının normalliği incelenmiştir. Nicel çalışmalarda veri setinde çalışmaya katılan mevcut değişkenlerin aldıkları değerlerle parametrik testlerin yapılabilmesi için verilerin dağılımının normallik koşulunu karşılaması gerekmektedir. Verilerin normal

dağılım özelliklerini gösterip göstermediği farklı yollarla kontrol edilmektedir. Verilerin normal dağıldığını söyleyebilmek için merkezi eğilim ölçüleri olan aritmetik ortalama, mod, medyan değerlerinin birbirine yakın olması ve çarpıklık basıklık katsayılarının sıfıra yakın olması gerekmektedir. Ayrıca dağılımın histogram grafiğine bakıldığında simetrik bir çan eğrisine benzemelidir (Can, 2016). Bu bağlamda araştırmaya katılan değişkenlerin normallik sayılıtısını karşılayıp karşılamadığını kontrol etmek için değişkenlerin aritmetik ortalama, medyan, mod, standart sapma, çarpıklık, basıklık katsayıları incelenmiş ve bu değerler Tablo 2’de gösterilmektedir. Aşırı yüksek ve düşük uç değerlerin olması normal dağılımı bozan bir etki olarak değerlendirildiği için (Can, 2016) uç değerler çıkarılmıştır. Ayrıca değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler incelenmiş ve değişkenlerin arasındaki korelasyon katsayıları bulunmuştur.

Tablo 2’de değişkenlerin normal dağılımlarını gösteren aritmetik ortalama, medyan, mod, standart sapma, çarpıklık, basıklık katsayıları incelendiğinde aritmetik ortalama, medyan ve mod değerlerinin birbirine yakın değerler olduğu, çarpıklık ve basıklık katsayılarının -0.15 ile 1.03 aralığında yer aldığı görülmektedir. George ve Mallery (2010)’a göre verilerin normal dağılım gösterebilmesi için çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2 ve -2 aralığında arasında bulunması gerekmektedir. Buradan hareketle ilgili veri setinin tek değişkenli uç değerlerinin olmadığı söylenebilir. Sonuç olarak çalışmada incelenen değişkenlerin parametrik testlerin yapılması için normal dağılım özelliğini sağladığı görülmektedir.

Tablo 2

Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Değişkenlerinin Aritmetik Ortalama, Medyan, Mod, Standart Sapma, Çarpıklık, Basıklık Katsayıları

Değişkenler	\bar{x}	Medyan	Mod	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları	16.66	13.00	4.00	13.03	1.03	.45
Kişilerarası Duyarlık	83.20	82.00	78.00	15.12	.22	.12
Sosyal Onay İhtiyacı	71.66	71.00	71.00	16.94	.15	-.15

N= 798

4.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanları Ortalamalarının Bazı Demografik Değişkenlere Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, sosyal onay ihtiyacı ve kişilerarası duyarlık ortalamalarının cinsiyet, bölüm(fakülte), sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olduğu okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için yapılan ilişkisiz örneklemeler için varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

4.2.1. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 3

Cinsiyete göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	t	p
Çocukluk Dönemi Örselenme yaşantıları	Kadın	523	14.99	12.07	5.05	.00*
	Erkek	275	19.82	14.19		
Kişilerarası Duyarlık	Kadın	523	84.12	14.94	2.38	.01*
	Erkek	275	81.45	15.34		

*p< .05, **p<.01, n=798

Tablo 3 incelendiğinde kadın öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme puan ortalaması(\bar{x} =14.99) ile erkek öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme puan ortalaması (\bar{x} =19.82) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (t=5.05, p=.000). Bu durumda cinsiyete göre çocukluk dönemi örselenme yaşantıları farklılaşmaktadır denilebilir ve erkek öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanının daha yüksek olduğu söylenebilir. Kişilerarası duyarlıkta kadın öğrencilerin puan ortalaması (\bar{x} =84.12) ile erkek öğrencilerin puan ortalaması (\bar{x} =81.45) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur

($t=2.38$, $p=.017$). Bu durumda cinsiyet faktörü kişilerarası duyarlık üzerinde etkili olup; kadın öğrencilerin kişilerarası duyarlık düzeyi daha yüksek bulunmuştur.

Sosyal onay ihtiyacında kadınların puan ortalamaları ($\bar{x}=71.61$) ile erkeklerin puan ortalamaları ($\bar{x}=71.76$) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=.11$, $p=.907$). Cinsiyet faktörü sosyal onay ihtiyacı değişkenine göre farklılaşmamaktadır.

4.2.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Bölümlere (Fakültele) Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4

Bölümlere göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

	Fakülte	n	\bar{x}	Ss	t	p
Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları	Edebiyat Fakültesi	226	15.01	11.18	1.86	.13
	Fen Fakültesi	153	17.25	13.50		
	Eğitim Fakültesi	236	17.92	14.31		
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	183	16.89	13.33		
Kişilerarası Duyarlık	Edebiyat Fakültesi	226	83.55	15.29	.88	.45
	Fen Fakültesi	153	81.88	14.31		
	Eğitim Fakültesi	236	84.04	15.40		
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	183	83.77	15.70		
Sosyal Onay İhtiyacı	Edebiyat Fakültesi	226	72.09	17.75	.59	.61
	Fen Fakültesi	153	70.47	15.60		
	Eğitim Fakültesi	236	71.82	17.39		
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	183	72.52	17.24		

* $p < .05$, ** $p < .01$, $n=798$

Tablo 4 incelendiğinde Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=15.01$, Fen fakültesi öğrencilerinin ortalamasının $\bar{x}=17.25$, Eğitim fakültesi öğrencilerinin ortalamasının $\bar{x}=17.92$ ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin ortalamasının $\bar{x}=16.89$ olduğu görülmektedir. Bölümler açısından oluşan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir. [$F_{(3-940)}=1.86$ $p>.05$]. Bu durumda da öğrencilerin bölümleri ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında ilişki olmadığı sonucuna varılabilir. Aynı şekilde kişilerarası duyarlık ile bölümler arasında ve bölümler ile sosyal onay ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>.05$).

4.2.3. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Sınıflara Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 5

Sınıflara Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{x}	Ss	F	p
1	547	16.86	13.01		
2	125	15.41	12.89	1.26	.28
3	94	18.28	14.12		
4-5	32	13.16	9.84		

Tablo 5 incelendiğinde üniversite 1. sınıfta olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=16.86$, üniversite 2. sınıfta olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=15.41$, üniversite 3. sınıfta olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=18.28$, üniversite 4.ve 5. sınıfta olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=13.16$ olduğu görülmektedir. Sınıflar açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(2-941)}=1.26$ $p>.05$]. Daha genel bir ifadeyle üniversite öğrencilerinin sınıfları ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Tablo 6

Sınıflara Göre Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{x}	Ss	F	p
1	547	82.63	15.12		
2	125	83.61	14.69	1.83	.12
3	94	86.76	15.55		
4-5	32	81.09	14.60		

Tablo 6 incelendiğinde üniversite 1. sınıfta olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=82.63$, üniversite 2. sınıfta olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.61$, üniversite 3. sınıfta olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=86.76$, üniversite 4. ve 5. sınıfta olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=81.09$ olduğu görülmektedir. Sınıf faktörü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(2-941)}=1.83$ $p>.05$]. Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyleri ile kişilerarası duyarlık arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 7

Sınıflara Göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{x}	Ss	F	p
1	547	71.10	16.66	.872	.48
2	125	72.67	17.72		
3	94	74.15	16.23		
4-5	32	70.12	20.56		

Tablo 7 incelendiğinde üniversite 1. sınıfta olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=71.10$, üniversite 2. sınıfta olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=72.67$, üniversite 3. sınıfta olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=74.15$, üniversite 4. ve 5. sınıfta olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=70.12$, üniversite 5. sınıfta

olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=65.00$ olduğu görülmektedir. Sınıf faktörü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(2-941)}=.872$ $p>.05$]. Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyleri ile sosyal onay ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

4.2.4. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 8

Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısına göre çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Kardeş Sayısı	n	\bar{x}	Ss	F	p
Kardeş Yok	34	14.55	13.48		
1 kardeş	337	16.27	13.29	2.21	.02
2 kardeş	184	15.83	12.05		
3 kardeş	110	15.74	12.85		
4 kardeş	39	16.74	13.11		
Dörtten daha fazla	89	21.77	13.45		

Tablo 8 incelendiğinde kardeşi olmayan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=14.55$, bir kardeşi olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=16.27$, iki kardeşi olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=15.83$, üç kardeşi olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=15.74$, dört kardeşi olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=16.74$, dörtten daha fazla kardeşi olan öğrencilerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanları ortalamasının $\bar{x}=21.77$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kardeş sayısı faktörü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlıdır [$F_{(4-3-939)}=2.21$ $p\leq.01$]. Sonuç olarak kardeş sayısı ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Oluşan farkın hangi iki grubu kapsadığını test etmek için verilere Post Hoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Bu teste göre anlamlı bir fark vardır; fakat bu fark ikiden az grupta olduğu için tablolastırılmamaktadır.

Tablo 9

Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısına göre Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Kardeş Sayısı	n	\bar{x}	Ss	F	p
Kardeş Yok	34	82.29	14.34		
1 kardeş	337	84.22	15.20	.492	.86
2 kardeş	184	82.61	15.40		
3 kardeş	110	82.86	14.87		
4 kardeş	39	83.33	16.17		
Dörtten daha fazla	89	81.28	13.95		

Tablo 9 incelendiğinde kardeşi olmayan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=82.29$, bir kardeşi olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=84.22$, iki kardeşi olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=82.61$, üç kardeşi olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=82.86$, dört kardeşi olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.33$, dörtten daha fazla kardeşi olan öğrencilerin kişilerarası duyarlık puanları ortalamasının 81.28 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kardeş sayısı faktörü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$F_{(2-941)}=.492$ $p>.05$]. Sonuç olarak öğrencilerin kardeş sayısı ile kişilerarası duyarlık arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 10

Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısına göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Kardeş Sayısı	n	\bar{x}	Ss	F	p
Kardeş Yok	34	70.73	16.46		
1 kardeş	337	72.26	17.54	.187	.99
2 kardeş	184	70.86	15.87		
3 kardeş	110	71.47	17.23		
4 kardeş	39	72.00	17.45		
Dörtten daha fazla	89	71.19	16.33		

Tablo 10 incelendiğinde kardeşi olmayan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=70.73$, bir kardeşi olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=72.26$, iki kardeşi olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=70.86$, üç kardeşi olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=71.47$, dört kardeşi olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=72.00$, dörtten daha fazla kardeşi olan öğrencilerin sosyal onay ihtiyacı puanları ortalamasının 71.19 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kardeş sayısı faktörü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır [$F_{(2-941)}=.187$ $p>.05$]. Sonuç olarak öğrencilerin kardeş sayısı ile sosyal onay ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

4.2.5. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Gelir Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 11

Gelir Durumuna Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Gelir Durumu	n	\bar{x}	Ss	F	p
1500 tl ve altı	100	16.92	12.56		
1501-2500 tl arası	271	17.59	13.21		
2501-3500 tl arası	190	15.63	12.34	.92	.42
3501 ve üzeri	237	16.31	13.55		

Tablo 11 incelendiğinde 1500 tl ve altı geliri olanların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=16.92$, 1501-2500 tl arası geliri olanların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ortalamasının $\bar{x}=17.59$, 2501-3500 tl arası geliri olanların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ortalamasının $\bar{x}=15.63$, 3501 ve üzeri geliri olanların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ortalamasının $\bar{x}=16.31$ olduğu görülmektedir. Gelir durumu açısından oluşan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(3-940)}=.92$ $p>.05$]. Sonuç olarak gelir durumu ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 12

Gelir Durumuna Göre Kişilerarası Duyarlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Gelir Durumu	n	\bar{x}	Ss	F	p
1500 tl ve altı	100	83.69	15.50		
1501-2500 tl arası	271	15.58	15.58		
2501-3500 tl arası	190	14.79	14.79	2.40	.06
3501 ve üzeri	237	14.54	14.54		

Tablo 12 incelendiğinde 1500 tl ve altı geliri olanların kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.69$, 1501-2500 tl arası geliri olanların kişilerarası duyarlık ortalamasının $\bar{x}=15.58$, 2501-3500 tl arası geliri olanların kişilerarası duyarlık ortalamasının $\bar{x}=14.79$, 3501 ve üzeri geliri olanların kişilerarası duyarlık ortalamasının $\bar{x}=14.54$ olduğu görülmektedir. Gelir durumu açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlıdır [$F_{(3-940)}=2.40$ $p<.05$]. Sonuç olarak gelir durumu ile kişilerarası duyarlık arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 13

Gelir Durumuna Göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Gelir Durumu	n	\bar{x}	Ss	F	p
1500 tl ve altı	322	73.22	17.95		
1501-2500 tl arası	433	72.47	17.32		
2501-3500 tl arası	167	71.28	16.64	.979	.40
3501 ve üzeri	22	70.37	16.29		

Tablo 13 incelendiğinde 1500 tl ve altı geliri olanların sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=73.22$, 1501-2500 tl arası geliri olanların sosyal onay ihtiyacı ortalamasının $\bar{x}=72.47$, 2501-3500 tl arası geliri olanların sosyal onay ihtiyacı ortalamasının $\bar{x}=71.28$, 3501 ve üzeri geliri olanların sosyal onay ihtiyacı ortalamasının $\bar{x}=70.37$ olduğu görülmektedir. Gelir durumu açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(3-940)}=.979$ $p>.05$]. Sonuç olarak gelir durumu ile sosyal onay ihtiyacı anlamlı bir ilişki yoktur.

4.2.6. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Puanlarının Mezun Olunan Okul Türüne Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 14

Mezun Olunan Okul Türüne Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Mezun Olunan Okul Türü	n	\bar{x}	Ss	F	p
Anadolu Lisesi	546	16.32	12.99		
Düz Lise	69	17.17	12.34		
Meslek Lisesi	84	17.14	12.50	.296	.91
Öğretmen Lisesi	41	18.41	14.37		
Fen Lisesi	9	17.77	15.69		
Özel Lise	49	17.22	14.17		

Tablo 14 incelendiğinde Anadolulisesi mezunlarının çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=16.32$, düz lise mezunlarının çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=17.17$, meslek lisesi mezunlarının çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=17.14$, öğretmen lisesi mezunlarının çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=18.41$, fen lisesi mezunlarının çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=17.77$, özel lise mezunlarının çocukluk dönemi örselenme yaşantıları puanlarının ortalamasının $\bar{x}=17.22$ olduğu görülmektedir. Mezun olunan lise türü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(4-3-939)}=.296$ $p>05$]. Sonuç olarak mezun olunan lise türü ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 15

Mezun Olunan Okul Türüne Göre Kişilerarası Duyarlık Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Mezun Olunan Okul Türü	n	\bar{x}	Ss	F	p
Anadolu Lisesi	546	82.91	15.26		
Düz Lise	69	83.13	14.20		
Meslek Lisesi	84	83.15	16.18	.425	.83
Öğretmen Lisesi	41	83.65	12.77		
Fen Lisesi	9	83.22	13.56		
Özel Lise	49	86.18	15.42		

Tablo 15 incelendiğinde anadolu lisesi mezunlarının kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=82.91$, düz lise mezunlarının kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.13$, meslek lisesi mezunlarının kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.15$, öğretmen lisesi mezunlarının kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.65$, fen lisesi mezunlarının kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=83.22$, özel lise mezunlarının kişilerarası duyarlık puanlarının ortalamasının $\bar{x}=86.18$ olduğu görülmektedir. Mezun olunan lise türü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(4-3-939)}=.425$ $p>05$]. Sonuç olarak mezun olunan lise türü ile kişilerarası duyarlık arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 16

Mezun Olunan Okul Türüne Göre Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarına İlişkin Betimsel Bulgular ve Varyans Analizi Sonuçları

Mezun Olunan Okul Türü	n	\bar{x}	Ss	F	p
Anadolu Lisesi	546	71.73	16.72		
Düz Lise	69	71.56	15.24		
Meslek Lisesi	84	70.70	18.91	.079	.99
Öğretmen Lisesi	41	71.80	15.58		
Fen Lisesi	9	72.44	13.94		
Özel Lise	49	72.40	20.11		

Tablo 16 incelendiğinde anadolu lisesi mezunlarının sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=71.73$, düz lise mezunlarının sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=71.56$, meslek lisesi mezunlarının sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=70.70$, öğretmen lisesi mezunlarının sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=71.80$, fen lisesi mezunlarının sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=72.44$, özel lise mezunlarının sosyal onay ihtiyacı puanlarının ortalamasının $\bar{x}=72.40$ olduğu görülmektedir. Mezun olunan lise türü açısından ortaya çıkan bu fark, istatistiksel olarak anlamlı değildir [$F_{(4-3-939)}=.079$ $p>.05$]. Sonuç olarak mezun olunan lise türü ile sosyal onay ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

4.3. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarının Kişilerarası Duyarlılığı Yordamasına İlişkin Bulgular

Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlılık değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını test etmek için yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu analize ilişkin bulgular Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 17

Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı ve Kişilerarası Duyarlık Değişkenlerinin Arasındaki İlişkiyi Gösteren Korelasyon Katsayıları (R)

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Kişilerarası Duyarlık	1	.09*	.19**	.07*	.68**	.53**	.57**	.70**
2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları	.09*	1	.70**	.78**	.10**	.02	.16**	.09**
3. Duygusal istismar	.19**	.70**	1	.46**	.15**	.06	.17**	.16**
4. Duygusal İhmal	.07*	.78**	.46**	1	.07*	.01	.12**	.06
5. Sosyal Onay İhtiyacı	.68**	.10**	.15**	.07*	1	.86**	.85**	.88**
6. Başkalarının Yargılarına Duyarlık	.53**	.02	.06	.01	.86**	1	.60**	.65**
7. Sosyal Geri Çekilme	.57	.16**	.17**	.12**	.85**	.60**	1	.70**
8. Olumlu İzlenim Bırakma	.70**	.09**	.16**	.06	.88**	.65**	.70**	1

**p<.01, n=798

Tablo 17’de değişkenlere ait korelasyon katsayılarına yer verilmiştir. Buna göre çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile kişilerarası duyarlık arasında artı yönde ve anlamlı ($r=.09$, $p<.01$) ilişki vardır. Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile sosyal onay ihtiyacı arasında artı yönde ($r=.10$, $p<.01$) anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Kişilerarası duyarlık puanı ile sosyal onay ihtiyacı puanı arasında artı yönde ($r=.68$,

$p<.01$) anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Elde edilen korelasyon katsayıları incelendiğinde, 90'ın üzerinde çoklu bağlantı sorunu yaratacak yüksek düzeyde ilişkiler bulunmamaktadır.

Tablo 18

Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Sosyal Onay İhtiyacı Puanlarının Kişilerarası Duyarlılığı Yordamasına İlişkin Bulgular ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	Standart Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	42.31	1.77	-	23.81	.00	-	-
Duygusal İstismar	.870	.235	.143	3.69	.00	.402	2.48
Olumlu İzlenim Bırakma	1.22	.205	.472	6.00	.00	.098	10.25
R=.725	R ² =.526						
F ₍₇₋₉₃₆₎ =87.31	P=.000						

Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık düzeyini yordadığı düşünülen fiziksel, cinsel ve duygusal istismar, fiziksel ve duygusal ihmal, başkalarının yargılarına duyarlık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma değişkenlerinin kişilerarası duyarlılığı yordama düzeyini belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizle, yordayıcı değişkenler olan fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar, fiziksel ihmal, duygusal ihmal, başkalarının yargılarına duyarlık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma değişkenleri birlikte üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık ile arasında anlamlı bir şekilde ($R=.725$, $R^2=.526$) yordamıştır ($F_{(7-936)}=87.31$, $p<.01$). Söz konusu sekiz değişken birlikte kişilerarası duyarlık puanlarındaki değişimin %52'sini açıklamaktadır.

Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre yordayıcı değişkenlerin kişilerarası duyarlık üzerindeki görece önem sırası olumlu izlenim bırakma($\beta=.472$), duygusal istismar($\beta=.143$) ve fiziksel istismar ($\beta=-.042$)'dir. Regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında, yordayıcı değişkenlerden duygusal istismar ve olumlu izlenim bırakma değişkenlerinin ($p<.01$) kişilerarası duyarlık üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ, ÖNERİLER

Bu kısımda, bu çalışmada ulaşılan veriler, alanyazındaki diğer araştırmaların sonuçlarından yararlanılarak değerlendirilmiş ve aşağıda yer alan başlıklar çerçevesinde araştırmanın hipotezleri kapsamında sonuçlara yer verilmiştir. Bunlar neticesinde bu alanda uygulama yapacak olan uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik bazı öneriler sunulmuştur.

5.1. TARTIŞMA

Bu kısımda araştırmanın alt amaçları doğrultusunda araştırmanın bulguları alanyazındaki araştırmaların sonuçlardan yararlanılarak tartışılmıştır.

5.1.1. Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Duyarlık Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre (cinsiyet, bölüm, yaş, sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olunan okul türü) Farklılaşmasına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi ve Yorumlanması

Öncelikle ilk demografik değişken olan cinsiyete göre kişilerarası duyarlığın farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem için t testi yapılmıştır. Analiz sonucunda kadınların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durumda cinsiyet faktörünün kişilerarası duyarlık düzeyi üzerinde etkili olduğunu, kadın öğrencilerin kişilerarası duyarlık düzeyinin erkek öğrencilerde daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Erözkan (2004), üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada kişilerarası duyarlık düzeyini cinsiyet demografik özelliği açısından incelemiş ve kişilerarası duyarlığın alt boyutlarından olan onaylanma ihtiyacı, ayrılma anksiyetesi, çekingenlik üzerinde cinsiyetler açısından herhangi bir farklılığa rastlanmadığını belirtmiştir. Kişilerarası duyarlığın diğer bir alt faktörü olan kırılma iç benliğinin ise cinsiyetler açısından farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

Yurdakul (2018), yaptığı çalışmada cinsiyetler açısından kişilerarası duyarlık alt boyutları kişilerarası kaygı ve bağımlılık, sosyal güven eksikliği, atılma olmayan davranışlar alt boyutu puanlarında anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir.

Demiray (2018), yaptığı çalışmada kişilerarası duyarlık düzeyinin toplam puanının cinsiyetler açısından anlamlı bir farklılaşma göstermediğini, kişilerarası duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan sosyal özgüven eksikliği boyutunun erkeklerde yüksek derecede anlamlı bulunduğunu belirtmiştir. Alt boyutlardan kişilerarası kaygı ve bağımlılık ile atılma olmayan davranışlar boyutlarının da cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmiştir.

Kişilerarası duyarlığın ikinci araştırılan demografik değişkeni olan okuduğu bölüme (fakülte) göre farklılık gösterip göstermediğini anlamak için yapılan değerlendirmede, Fen Bilimleri öğrencileri, Edebiyat Bilimleri öğrencileri, İktisadi ve İdari Bilimler öğrencileri ve Eğitim Bilimleri öğrencilerinin ilgili bölümlere göre kişilerarası duyarlık düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Kişilerarası duyarlığın üçüncü araştırılan demografik özelliği olan yaşa göre herhangi bir farklılaşma bulunup bulunmadığı ile ilgili yapılan analiz sonucunda yaşa göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Demiray(2018), yaptığı çalışmada kişilerarası duyarlık ölçeği puan ortalamaları ile yaş demografik özelliği arasında anlamlı bir farkın bulunmadığını ve buna bağlı olarak da kişilerarası duyarlık düzeyinin yaştan etkilenmediğini belirtmiştir. Yurdakul (2018), yaptığı çalışmada kişilerarası duyarlık ölçeği ile yaş arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını, kişilerarası duyarlık ölçeğinin alt faktörleri olan kişilerarası kaygı ve bağımlılık, sosyal özgüven eksikliği ve atılma olmayan davranışlar puanlarında anlamlı farklılaşma bulunmadığı şeklinde açıklamıştır. Elde edilen bu bulgular araştırmamızı destekler niteliktedir. Kişilerarası duyarlığın dördüncü olarak araştırıldığı demografik özellik olan sınıflara göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirme sonucunda, sınıflara

göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık düzeyleri sınıflarına göre bir farklılaşma göstermemektedir diyebiliriz.

Kişilerarası duyarlığın beşinci olarak araştırıldığı demografik özellik olan kardeş sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirme sonucunda kişilerarası duyarlık düzeyinin kardeş sayısına göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Altıncı olarak araştırılan demografik özellik olan gelir durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirme sonucunda, gelir durumuna göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen verilere göre gelir durumu arttıkça kişilerarası duyarlık düzeyinde düşüş görüldüğünü söyleyebiliriz.

Son olarak araştırılan demografik özellik olan mezun olunan okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirme sonucunda, mezun olunan lise türü ile kişilerarası duyarlık arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

5.1.2. Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları ve Sosyal Onay İhtiyacının Kişilerarası Duyarlığı Yordamasına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi ve Yorumlanması

Yapılan araştırmada kişilerarası duyarlık, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı arasında bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. İlk olarak çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile kişilerarası duyarlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar, fiziksel ihmal ve duygusal ihmal olarak beş boyuttan oluşan çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile kişilerarası duyarlık arasında fiziksel istismar boyutu ile negatif yönde, diğer dört boyutla pozitif düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Kişilerarası duyarlık ile en fazla ilişki duygusal istismar ile bulunmuş ve en az ilişki de fiziksel istismar ile bulunmuştur. Sosyal onay ihtiyacının alt boyutları başkalarının yargılarına duyarlık, sosyal geri çekilme ile kişilerarası duyarlık arasında orta düzeyde, olumlu izlenim bırakma ile kişilerarası duyarlık arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmektedir. Ayrıca sosyal onay ihtiyacı ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ulaşılan bulgulara göre;

üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantılarına sahip olmaları ile kişilerarası duyarlık düzeyi arasında düşük düzeyde ilişki varken, sosyal onay ihtiyacı düzeyleri ile kişilerarası duyarlık arasında yüksek ilişki vardır diyebiliriz.

Alan yazında kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ile çocukluk dönemi ile ilgili araştırmalar incelenmiştir.

Kulaksızıoğlu (2001), çocukluk döneminde yaşanan örselenme yaşantılarının kişilerarası duyarlıkla ilişkilendiğini, ebeveynleri tarafından fiziksel istismara maruz kalan ergenlerin olumsuz duygusal yaşantılara sahip olduğunu, kişilerarası ilişkilerde güçlükler yaşadıklarını, depresyon, sosyal davranışlarda güçlük gibi problemlerle karşılaştıklarını belirtmiştir.

Ayrıca bu başlık altında öğretmenlerin kişilerarası duyarlık üzerinde yordayıcı rolü olduğu düşünülen çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı değişkenleri arasındaki ilişkiler ele alınmış ve kişilerarası duyarlığı ne derece yordadığı incelenmiştir. Analiz sonucunda söz konusu yordayıcı değişkenler ile üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlığı arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Yordayıcı değişkenlerin standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre kişilerarası duyarlığa göre önem sırası, olumlu izlenim bırakma, duygusal istismar, sosyal geri çekilme, duygusal ihmal, başkalarının yargılarına duyarlık, fiziksel ihmal, cinsel istismar ve fiziksel istismar şeklindedir. Söz konusu sekiz değişken birlikte kişilerarası duyarlık puanlarındaki değişimin %52'sini açıklamaktadır. Alanyazın taraması yapıldığında bu değişkenleri doğrudan ele alan çalışmalara ulaşamamıştır. Bu yüzden kişilerarası duyarlığı inceleyen ve ilişkili olduğu düşünülen çalışmalara yer verilmiştir.

McCabe ve arkadaşlarının (1999) 207 üniversite öğrencisi ile yürüttükleri araştırmada depresif semptomlar, akademik performans ve öz saygının yordayıcıları olarak kişilerarası duyarlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda kişilerarası duyarlık ile problem çözmenin öz saygı ve depresif belirtilerin yordayıcısı olduğu görülmüştür (akt. Erözkan, 2004, s.87).

5.2. SONUÇ

5.2.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

Bu başlıkta araştırmanın birinci alt problemi olan “Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık düzeyleri bazı demografik değişkenlere göre (cinsiyet, bölüm, sınıf, kardeş sayısı, gelir durumu, mezun olunan okul türü) farklılaşmakta mıdır ?” sorusuna yönelik elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda kadın öğrencilerin puan ortalaması ile erkek öğrencilerin puan ortalaması arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durumda cinsiyet faktörünün kişilerarası duyarlık düzeyi üzerinde etkili olduğunu, kadın öğrencilerin kişilerarası duyarlık düzeyinin erkek öğrencilerde daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

İkinci bulguya göre, Fen Bilimleri, Edebiyat Bilimleri, İktisadi ve İdari Bilimler ve Eğitim Bilimleri öğrencilerinin ilgili bölümlere göre kişilerarası duyarlık düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Üçüncü bulguya göre, yaşa göre herhangi bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda yaşa göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Dördüncü bulguya göre, sınıflara göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sorusu kapsamında elde edilen beşinci bulguya göre, kardeş sayısına göre fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda kişilerarası duyarlık düzeyinin kardeş sayısına göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Altıncı ve son bulguya göre, gelir durumuna göre kişilerarası duyarlık düzeyinin farkı olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz sonucunda, gelir durumuna göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen verilere göre gelir durumu arttıkça kişilerarası duyarlık düzeyinde düşüş görüldüğünü söyleyebiliriz.

5.2.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Elde Edilen Sonuçlar

Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlık puanları ile fiziksel, cinsel ve duygusal istismar ile fiziksel ve duygusal ihmal olarak beş boyuttan oluşan çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında fiziksel istismar boyutu ile negatif yönde, diğer dört

boyutla pozitif düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Kişilerarası duyarlık ile en yüksek ilişki duygusal istismar ile bulunmuş ve en düşük ilişki de fiziksel istismar ile bulunmuştur. Sosyal onay ihtiyacının alt boyutları başkalarının yargılarına duyarlık, sosyal geri çekilme ile kişilerarası duyarlık arasında orta düzeyde, olumlu izlenim bırakma ile kişilerarası duyarlık arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmektedir. Ayrıca sosyal onay ihtiyacı ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Elde edilen bulgulara göre; üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantılarına sahip olmaları ile kişilerarası duyarlık düzeyi arasında düşük düzeyde ilişki varken, sosyal onay ihtiyacı düzeyleri ile kişilerarası duyarlık arasında yüksek ilişki vardır diyebiliriz.

Ayrıca bu başlıkta araştırmanın üçüncü ve en önemli alt problemi olan “Üniversite öğrencilerinde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve sosyal onay ihtiyacı puanları kişilerarası duyarlığı anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?” sorusuna yönelik elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Bu başlık altında öğrencilerin kişilerarası duyarlığı üzerinde etkisi olduğu düşünülen fiziksel, cinsel ve duygusal istismar ile fiziksel ve duygusal ihmal ile sosyal onay ihtiyacı, başkalarının yargılarına duyarlık, sosyal geri çekilme, olumlu izlenim bırakma değişkenleri arasındaki ilişkiler ele alınmış ve kişilerarası duyarlığı ne derece yordadığı incelenmiştir. Analiz sonucunda söz konusu yordayıcı değişkenler ile öğrencilerin kişilerarası duyarlığı arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Yordayıcı değişkenlerin standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre kişilerarası duyarlık üzerindeki önem sıralaması, olumlu izlenim bırakma, duygusal istismar, sosyal geri çekilme, duygusal ihmal, başkalarının yargılarına duyarlık, fiziksel ihmal, cinsel istismar ve fiziksel istismar şeklindedir. Söz konusu sekiz değişken birlikte kişilerarası duyarlık puanlarındaki değişimin %52'sini açıklamaktadır.

5.3. ÖNERİLER

Bu başlıkta yapılan araştırmanın sonucunda araştırmacılara ve uygulayıcılara bazı öneriler sunulmuştur:

1. Bu çalışmada pozitif psikolojiyle ilişkili olabileceği öngörülen iki değişken ele alınmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile sosyal onay ihtiyacı değişkenlerinin alt boyutlarıyla birlikte kişilerarası duyarlılığı açıklamada %52'lik bir paya sahip olduğu görülmektedir. Bu değişkenler kişilerarası duyarlılığın yarısını açıklamaktadır. Geriye kalan yarısının pozitif psikolojiyle ilişkili olabilecek hangi değişkenlerin yordadığı araştırılarak bu kavramlarla birlikte başka çalışmalar yapılabilir.
2. Bu araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Muğla Sıtkı Koçman Üniveritesi öğrencileri ile sınırlıdır. Benzer çalışmaların Türkiye örneklemini yansıtacak şekilde farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerle de yapılması daha genel geçer sonuçlara ulaştırabilir ve alanyazına katkı sağlayabilir.
3. Bu araştırma ölçme araçlarından elde edilen nicel verilerle gerçekleştirilmiştir. Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı ile ilgili daha kapsamlı ve derinlemesine bilgi elde edebilmek için nitel araştırmalar yapılabilir.
4. Bu araştırma evrenini üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, kişilerarası duyarlık ve sosyal onay ihtiyacı değişkenlerinin ergenliğe etkisi düşünüldüğünde, çalışma ergenler üzerinde de yapılabilir.
5. Çalışma üniversite öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Ancak ilkokul, ortaokul ve liselerde de çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, kişilerarası duyarlık ve özellikle ergenlik dönemini kapsayan liselerde sosyal onay ihtiyacı kavramları dikkate alınarak, rehberlik ve psikolojik danışma servisleri tarafından, önleyici çalışmalara yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, N. (2017). *Kişilerarası duyarlık eğitiminin üniversite öğrencilerinin empati ve iletişim becerilerine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Alpaslan, A. H. (2014). Çocukluk döneminde cinsel istismar. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 15(2),194-201.
- Anlı, G. (2017). Ortaokul öğrencilerinin boyun eğici davranışlar ve ruhsal belirti düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(03),1013-1033. Erişim adresi <https://doi.org/10.17152/gefad.390724> (Erişim tarihi: Mayıs 2019).
- Aral, N. ve Gürsoy, F. (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmal ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 36-39.
- Aydın, A. (2013). *Hemşirelerin kişilerarası duyarlık ve çatışma çözme yaklaşımları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Aydın, O. ve İşmen A. E. (2003). 25 Yaş grubu erkeklerde çocukluk çağı örülenme yaşantısının incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18, 7-21.
- Bahar, A., Bahar, G. Savaş, H. A. (2009). Çocuk ihmali ve istismarı: bir gözden geçirme. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(12), 51-65.
- Bıyıklı, L. (1995). Korunmaya muhtaç çocuklar ve s.o.s çocuk köyleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(1), 3-4.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss*. Volume I. London, Hogarth Press.
- Boyce, P. & Parker, G. (1989). Development of a scale to measure interpersonal sensitivity. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 23, 341-351.
- Burger, J.M. (2006). *Kişilik*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Can, A. (2016). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2007). *İnsan ve davranışı/psikolojinin temel kavramları*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çetin, B., Doğan, T. ve Sapmaz, F. (2010). Olumsuz değerlendirilme korkusu ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 205-216.
- Demiray, N. (2018). *Üniversite öğrencilerinde duygusal zeka ve kişilerarası duyarlık arasındaki ilişki: kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çapıtmaların aracı rolü*.

- (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Demirkapı Şahin, E. (2013). *Çocukluk çağı travmalarının duyu düzenleme ve kimlik gelişimine etkisi ve bunların psikopatolojiler ile ilişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Aydın.
- Doğan, T. ve Sapmaz, S. (2012). Kişilerarası duyarlılık ölçeğinin Türk üniversite öğrencilerinde psikometrik analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(2), 143-155.
- Durmuşoğlu, N. ve Yıldırım Doğru, S. (2002). Çocukluk örseleyici yaşantılarının ergenlikteki yakın ilişkilerde bireye etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 238-244.
- Ercan, H. (2008). *Genç yetişkinlerin aşk biçemleri ve benlik tipleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Erol, Z. (2011). *Mükemmeliyetçi kişilik. mükemmelliyetçi misiniz gerçekçi mi?* İstanbul: Timaş Yayınları.
- Erözkan, A. (2005). Üniversite öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık ve depresyon düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 130-140.
- Erözkan, A. (2009). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinde depresyonun yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8, 334-345.
- Erözkan, A. (2011). Sosyal kaygının kaygı duyarlılığı, benlik saygısı ve kişilerarası duyarlılık açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(1), 338-347.
- Erükçü, G. (2013). *Farklı sosyo-ekonomik düzeyden gelen ergenlerin çocukluk dönemi örseleme yaşantılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Evinç, Ş. G. ve Foto-Özdemir, D. (2015). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunda risk ve sonuçları açısından çocuk istismarı psikiyatride güncel yaklaşımlar. *Current Approaches in Psychiatry*, 7(2), 166-177.
- Gökler, R. (2006). Eğitimde çocuk istismarı ve ihmaline genel bir bakış. *T.S.A/YIL* 10, 48-55.
- Irmak Y. T. (2008). *Çocuk istismarı ve ihmalinin yaygınlığı ve dayanıklılıkla ilişkili faktörler*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.
- İnanç, B.Y. ve Yerlikaya, E.E. (2002). *Kişilik kuramları (14. Baskı)*, Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.
- Kağıtçibaşı, Ç. (2010). *Günümüzde insan ve insanlar (12. Baskı)*, İstanbul: Evrim Yayınevi.

- Kara, B., Biçer Ü. ve Gökalp A.S. (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47, 140-151.
- Kara, E. (2019). *Evli bireylerde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile ilişkisel yılmazlık ve evlilikte öz yetkinlik arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolü*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karaşar, B. (2014). *Üniversite öğrencilerinde sosyal onay ihtiyacının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Karaşar, B. ve Öğülmüş, S. (2016). Üniversite öğrencilerinde sosyal onay ihtiyacı ve psikolojik belirtilerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 97-121.
- Karayiğit, S. (2018). *Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile erken dönem uyumsuz şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Gaziantep.
- Kaya, A. (2010). *Çocuğa yönelik şiddette; çocuk, ebeveyn ve eğitimcilerin algı farkındalığının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı: İzmir.
- Kaya, A. (2013). *Kişilerarası ilişkiler etkili iletişim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, İ. ve Çeçen-Eroğul, A. R. (2016). Ergenlerin çocukluk dönemi istismar yaşantıları ile davranış problemleri ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesinde otomatik düşünceler ve bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin aracı rolü. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45(2), 331-358.
- Kaya, S., (2014). *Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ölçeği kısa formu'nun Türkçe'ye uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Muğla.
- Kulaksızoğlu, A (1997). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurt, S. L. (2016). Çocuk haklarına ilişkin temel uluslararası belgeler ve Türkiye uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 36, 99-124. doi: 10.21560/spcd.28915.
- Leite, W. L., & Beretvas, S. N. (2005). Validation of scores on the marlowe Crowne social desirability scale and the balanced inventory of desirable responding. *Educational And Psychological Measurement*. 65, 140-154.
- Manap, A. (2015). Çocukluk yaşantıları ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 41(8), 822-826.
- Marar, Z. (2004). *Mutluluk paradoksu-özgürlük ve onaylanma*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

- Mayda, M. B., (2017). *Genel psikolojik sağlığın yordayıcıları olarak duyguları yönetme becerileri ve çocukluk çağı örselenme yaşantıları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Muğla.
- Orhaner, G. (2018). *Yetişkin bireylerde algılanan duygusal istismar düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Öztürk, M. O. ve Uluşahin, A. (2008). *Ruh sağlığı ve bozuklukları*. Ankara: Nobel Tıp Yayınları.
- Pelendecioğlu, B. ve Bulut, S. (2009). Çocukđa yönelik aile içi fiziksel istismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi* 9(1), 50-60.
- Polat, N. (2000). Çocuk istismarının psikososyal boyutu. *Çocuk Forumu Dergisi*, 3 (4), 52-55.
- Polat, O. (2007). Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı 1: tanımlar. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Rich, C., Gidycz, C., Warkentin, J., Loh, C. & Weiland, P. (2005). Child and adolescent abuse and subsequent victimization: a prospective study. *Child Abuse Neglect*, 29(12), 1373–1394. doi: 10.1016/j.chiabu.
- Sapmaz, F. (2011). *Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın sosyal anksiyete, reddedilme duyarlılığı ve kişilerarası duyarlılık üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Sakarya.
- Siyez, D. M. (2011). *Kişilerarası ilişkilerin başlangıcı ve gelişimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taner Y. ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35, 82-86.
- Tatarlı, S. (2015). *Bazı kişisel özellikleri ve sosyal destek algıları farklı olan ergenlerin temel psikolojik ihtiyaçları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniveristesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.
- Tirali, R, Oğuz, Y. ve Soydan, S. (2013). Çocuk istismarı ve ihmalinin oral bulguları. *Atatürk Üniv. Diş Hek. Fak. Dergisi*, 24(3), 154-157. doi: 10.17567/dfd.91853.
- Turan, R. (2018). *Üniversite öğrencilerinde gönül ilişkisinde şiddete yönelik tutumlar ile toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı ve sosyal onay arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Eskişehir.
- Turhan, E., Sangün, Ö. ve İnandı, T., (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15, 153-157.
- Türkkan, T., Odacı, H. (2018). Liseli ergenlerde çocukluk çağı örselenme yaşantılarının cinsiyet, gelir düzeyi ve ebeveyn eğitim durumuna göre incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 29(1), 71-85.

- West, H. (2013). *Fear is not a mental disorder: or what is really wrong with the DSM*. Retrieved from: [http:// packleaderpsychology.com](http://packleaderpsychology.com).
- Yahşı, A. (2018). *Lise öğrencilerinde sosyal onay ihtiyacı ve kaygı düzeyler arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Yalaki, Z., Taşar, M. A., Tıraş, Ü., Arıkan, İ., Bostancı İ. ve Dallar, Y. (2009). Çocuk ihmaline bağlı hemorajik flek ansefalopati sendromu gelişen bir olgu. *Türk Pediatri Arşivi*, 44(4), 143-145.
- Yaşar, Z, F., ve Akduman, G. G. (2007). Çocuk ihmal-iistismarı ve adli diş hekimliği. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(5), 389- 394.
- Yıldırım, B. (2017). *Bağlanma stilleri, kişilik faktörleri, sosyal karşılaştırma ve onay arayıcılık değişkenlerinin romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif semptomlar üzerinde etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Yolcuoğlu, İ. G. (2010). Çocukların ihmal-iistismara uğramasında aile ve çocuklara yönelik risk faktörleri ve sosyal hizmet müdahalesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 21(1), 73-83.
- Yurdakul, S. (2018). *Diyet, vücut algısı, umut ve kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Zeytinoğlu, S. (1991). *Sağlık, sosyal hizmet, hukuk ve eğitim alanlarında çalışanların Türkiye’de çocuk istismarı ve ihmal-i sorunu ile ilgili görüşleri, çocuk istismarı ve ihmal-i*. Ankara: Gözde Repro Ofset.doi http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_274
- Zoroğlu, S. S., Tüzün, Ü., Şar, V. ve Öztürk, M. (2001). Çocukluk dönemi ihmal ve istismarının olası sonuçları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(2), 69-78.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

BÖLÜM 1-KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli öğrenciler,

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı örselenme yaşantıları, kişilerarası duyarlılık ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yürütülmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan ölçme araçları dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgileri, ikinci bölüm çocukluk çağı örselenme yaşantılarını, üçüncü bölüm kişilerarası duyarlılık düzeyini ve dördüncü bölüm ise sosyal onay ihtiyacını belirlemeye yönelik sorular içermektedir. Lütfen, her bir maddenin karşısındaki seçeneklerden uygun gördüğünüzü (X) ile işaretleyiniz.

Ayırdığınız zaman ve gösterdiğiniz ilgi için hepinize şimdiden teşekkür ederim.

Özlem ERGÜL

Psikolojik Danışman

1. Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek
2. Bölümünüz:
3. Sınıfınız: 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf () 5. Sınıf ()
4. Yaşınız :.....
5. Kendiniz Hariç Kardeş Sayınız: 0 () 1 () 2 () 3 () 4 () Daha fazla ()
6. Gelir Durumunuz: 1500 TL altı () 1500-2500 TL arası ()
2501-3500 TL arası () 3501 TL ve üzeri ()
7. Mezun olduğunuz lise türü.....

Ek 2.Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği (ÇÖYÖ-KF)

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Çok Sık
1. Çocukluğumda, yeterli düzeyde beslendiğime inanmıyorum.	0	1	2	3	4
2. Çocukluğumda, benimle ilgilenen ve beni koruyan biri ya da birileri vardı.	0	1	2	3	4
3. Çocukluğumda, ailemdeki kişiler bana “aptal”, “tembel” ya da “çirkin” gib sözcüklerle hitap ederlerdi.	0	1	2	3	4
4. Çocukluğumda, annem ve babam ailemize ilgilenemeyecek kadar sarhoş ya da uyuşturucunun etkisi altındaydı.	0	1	2	3	4
5. Çocukluğumda, ailemde kendimi önemli ya da özel hissetmemi sağlayan biri ya da birileri vardı.	0	1	2	3	4
6. Çocukluğumda, kirli giysiler giymek zorunda kalırdım.	0	1	2	3	4
7. Çocukluğumda, sevildiğimi hissederdim.	0	1	2	3	4
8. Çocukluğumda, annem ve babamın benim hiç doğmamış olmamı dilediklerini düşünürdüm.	0	1	2	3	4
9. Çocukluğumda, ailemdeki kişilerden, bir doktora ya da hastaneye gitmek zorunda kalacak kadar kötü dayak yediğim olmuştur.	0	1	2	3	4
10. Çocukluk dönemimde ailemle ilgili değiştirmek istediğim hiçbir şey yok.	0	1	2	3	4
11. Çocukluğumda, ailemdeki fertler beni, yara bere içinde bırakacak kadar kötü döverlerdi.	0	1	2	3	4
12. Çocukluğumda, kemer, sopa, kablo ya da benzeri sert cisimlerle dövülerek cezalandırılırdım.	0	1	2	3	4
13. Çocukluğumda, ailemdeki fertler birbirlerini koruyup kollarlardı.	0	1	2	3	4

14. Çocukluğumda, ailemdeki fertler bana incitici veya aşağılayıcı şeyler söylemişlerdir.	0	1	2	3	4
15. Çocukluğumda, fiziksel olarak istismar edildiğime inanıyorum.	0	1	2	3	4
16. Mükemmel bir çocukluğum oldu.	0	1	2	3	4
17. Çocukluğumda, öğretmen, komşu ya da doktor gibi kişiler tarafından fark edilecek kadar kötü dayak yediğim olmuştur.	0	1	2	3	4
18. Çocukluğumda, ailemde benden nefret eden birisi ya da birileri olduğunu hissederdim.	0	1	2	3	4
19. Çocukluğumda, ailemdeki fertler birbirlerine yakındılar.	0	1	2	3	4
20. Çocukluğumda, birisi ya da birileri bana cinsel amaçla dokunmayı veya kendisine dokunmamı istedi.	0	1	2	3	4
21. Çocukluğumda, birisi ya da birileri, cinsel içerikli taleplerini karşılamazsam, bana zarar vermekle ya da hakkımda yalanlar söylemekle beni tehdit etti.	0	1	2	3	4
22. Çocukluğumda dünyadaki en iyi aileye sahiptim.	0	1	2	3	4
23. Çocukluğumda, birisi ya da birilerinin beni cinsel içerikli eylemlerde bulunmaya veya cinsel içerikli şeyler izlemeye zorladığı olmuştur.	0	1	2	3	4
24. Çocukluğumda, birisi ya da birileri bana cinsel tacizde bulunmuştur.	0	1	2	3	4
25. Çocukluğumda, duygusal olarak istismar edildiğime inanıyorum.	0	1	2	3	4
26. Çocukluğumda, ihtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi ya da birileri her zaman vardı.	0	1	2	3	4
27. Çocukluğumda, cinsel olarak istismar edildiğime inanıyorum.	0	1	2	3	4
28. Çocukluğumda, ailem benim için bir güç ve destek kaynağıydı.	0	1	2	3	4

Ek 3. Kişilerarası Duyarlık Ölçeği (KDÖ)

Cinsiyet:	Yaş:	Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1	İnsanlarla vedalaşırken kendimi güvensiz hissediyorum.	1	2	3	4	5
2	Diğer insanlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığım konusunda kaygılanırım.	1	2	3	4	5
3	Reddedilme korkusuyla ne düşündüğümü söylemekten kaçınırım.	1	2	3	4	5
4	Yeni birileriyle tanışırken kendimi tedirgin hissederim.	1	2	3	4	5
5	Eğer insanlar beni gerçekten tanırsalar sevmezlerdi.	1	2	3	4	5
6	Yakın ilişkilerimde kendimi güvende hissederim.	1	2	3	4	5
7	İnsanları incitebilirim korkusuyla onlara öfkelenmem.	1	2	3	4	5
8	Bir arkadaşımınla kavga ettikten sonra, tekrar barışana kadar kendimi rahatsız hissederim.	1	2	3	4	5
9	Yaptığım ya da söylediğim şeyler konusunda eleştirilmekten kaygı duyarım.	1	2	3	4	5
10	İnsanların genelde beni sevdiğini hissederim.	1	2	3	4	5
11	Birini gücendirmek ya da üzmetense yapmak istemediğim şeyi yapmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
12	Yaptığım bir şeyin iyi olduğuna ancak biri bana onun iyi olduğunu söylediğinde inanabilirim.	1	2	3	4	5
13	İnsanlarla vedalaşırken kendimi kaygılı hissederim.	1	2	3	4	5
14	Birisi bana iltifatlarda bulunduğu mutlu olurum.	1	2	3	4	5
15	Duygularımın insanları bunaltacağından korkarım.	1	2	3	4	5
16	Diğer insanları mutlu hissettirebilirim.	1	2	3	4	5
17	İnsanlara kızmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5
18	Diğer insanları eleştirmekten endişe duyarım.	1	2	3	4	5
19	Eğer birisi yaptığım bir şeyi eleştirirse kendimi kötü hissederim.	1	2	3	4	5

20	Diğer insanlar beni gerçekten tanısalardı, benimle ilgili daha olumsuz düşünürlerdi.	1	2	3	4	5
21	Her zaman eleştirileceğim beklentisi içindeyim.	1	2	3	4	5
22	İnsanların beni gerçekten tanımalarını istemem.	1	2	3	4	5
23	Eğer birisi beni üzerse bunu kolayca zihnimden atamam.	1	2	3	4	5
24.	Diğer insanların beni anlamadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
25	Başkalarının benim hakkımda ne düşündüğü ile ilgili kaygılanırım.	1	2	3	4	5
26	Kimseye karşı kaba değilimdir.	1	2	3	4	5
27	Diğer insanların duygularını incitmekten endişe duyarım.	1	2	3	4	5
28	Birisi bana kızdığımda incinirim.	1	2	3	4	5
29	Bir birey olarak benim değerim büyük oranda diğer insanların benim hakkımda ne düşündüğüne dayanır.	1	2	3	4	5
30	İnsanların benim hakkımda ne hissettiklerini umursarım.	1	2	3	4	5

Ek 4. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği

		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Başkaları tarafından onaylanmadığımda kendimi değersiz hissedirim.	5	4	3	2	1
2	Sosyal ortamlarda hata yapmaktan korkarım.	5	4	3	2	1
3	Bir kişi benimle ilgili olumsuz bir tutuma sahipse, o kişinin tutumunu olumlu hale getirmek için çabalarım.	5	4	3	2	1
4	Başkalarına danışmadan bir işe başlamakta zorlanırım.	5	4	3	2	1
5	Davranışlarımın başkaları tarafından nasıl değerlendirildiğiyle ilgili kaygılanırım.	5	4	3	2	1
6	Başkaları beni olumsuz değerlendirdiğinde incinirim.	5	4	3	2	1
7	Başkaları üzerinde nasıl bir izlenim oluşturduğum benim için önemlidir.	5	4	3	2	1
8	Eleştiri almaktan kaçınırım.	5	4	3	2	1
9	Davranışlarımın, başkaları tarafından onaylanması benim için önemlidir.	5	4	3	2	1

10	Doğru olmadığına inansam bile, çoğunluğun kabul ettiği görüşlere itiraz etmekten kaçınırım.	5	4	3	2	1
11	Başkalarının davranışlarından çabuk etkilenirim.	5	4	3	2	1
12	Düşüncelerimin, başkaları tarafından onaylanması benim için önemlidir.	5	4	3	2	1
13	Başkaları tarafından sevilmediğim düşüncesini beni rahatsız eder.	5	4	3	2	1
14	Reddedilmeyi utanç verici bulurum.	5	4	3	2	1
15	Olumsuz yönlerimi gizlemeyi tercih ederim.	5	4	3	2	1
16	Olumlu yönlerimi ön plana çıkartmaya çalışırım.	5	4	3	2	1
17	Olumsuz duygularımı onaylanmayacağım korkusuyla saklarım.	5	4	3	2	1
18	Başkalarının onaylamayacağı şeylerden kaçınırım.	5	4	3	2	1
19	Beğenilmek ve takdir edilmek için çaba harcarım.	5	4	3	2	1
20	Eğer bir espriye başkaları gülüyorsa, kişisel olarak komik bulmasam bile ben de gülümserim.	5	4	3	2	1
21	Aldığım kararlarda başkalarının beklentileri etkili olur.	5	4	3	2	1
22	Başkaları tarafından onaylanmayan hareketlerimi düzeltmeye çalışırım.	5	4	3	2	1
23	Başkalarının beni olumsuz bir şekilde değerlendirmemesi için davranışlarıma dikkat ederim.	5	4	3	2	1
24	Onaylanıp onaylamadığımı anlamak için insanların yüz ifadelerine dikkat ederim.	5	4	3	2	1
25	Başkalarının ne diyeceğini düşünerek kendi isteklerimden vazgeçerim.	5	4	3	2	1

Ek 5. Eğitim Bilimleri Enstitüsü İzin Yazıları

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı: 59763365-302.08.00.00-1048

13/11/2018

Konu: İzin İşleri

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi: Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 12.11.2018 tarihli ve 28677689-302.08.00.00-4525/17679 sayılı yazısı

Anabilim Dalınız, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık tezli yüksek lisans programı 1343104036 numaralı öğrencisi Özlem ERGÜL'ün "Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları ile Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Arasındaki İlişki" konulu tez çalışması kapsamında ekte sunulan ölçeği uygulayabilme talebinin uygun görüldüğüne dair Eğitim Fakültesi Dekanlığının ilgi (b) yazı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL
 Enstitü Müdürü

Ek :
 1 İlgi (b) yazı

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı: 28677689-302.08.00.00-4525/17679

12/11/2018

Konu: İzin İşleri

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: a) Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 16.10.2018 tarihli ve 59763365-903.05.00.00-939/245 sayılı yazısı
b) Eğitim Fakültesi Dekanlığının 08.11.2018 tarihli ve 89241861-302.08.00.00-2400/856 sayılı yazısı

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık tezli yüksek lisans programı 1343104036 numaralı öğrencisi Özlem ERGÜL'ün "Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları ile Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Arasındaki İlişki" konulu tez çalışması kapsamında ekte sunulan ölçeği uygulayabilme talebinin uygun görüldüğüne dair Eğitim Fakültesi Dekanlığından alınan ilgi (b) yazı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Nagehan ŞAHİN
Genel Sekreter

Ek :
1 İlgi (b) yazı

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre elektronik imza ile imzalanmıştır. Doğrulama Kodu: 1027548-800384 <http://bks.mu.edu.tr>

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 48000 Kötekli:MUĞLA
Tel: 0(252)2111251 Faks: 0(252)2111264 E-posta: ogr-is@mu.edu.tr <http://www.oidb.mu.edu.tr/>

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı: 89241861-302.08.00.00-2400/856

08/11/2018

Konu: İzin İşleri

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanlığının 06.11.2018 tarihli ve 14988706-302.08.00.00-284 sayılı yazısı

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık tezli yüksek lisans programı 1343104036 numaralı öğrencisi Özlem ERGÜL'ün "Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örseleme Yaşantıları ile Kişilerarası Duyarlık ve Sosyal Onay İhtiyacı Arasındaki İlişki" konulu tez çalışması kapsamında ekte sunulan ölçeği uygulayabilme talebi Fakültemizde uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Bilal DUMAN
Dekan V.

Ek 6. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Etik Kurul Kararı

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARI

Protokol No : 180198

Karar No : 52

Araştırma Yürütücüsü

Öğretmen ÖZLEM ERGÜL

Kurumu / Birimi

MEB / REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

Araştırmanın Başlığı

Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları ile Kişilerarası Duyarlık Ve Sosyal Onay İhtiyacı Arasındaki İlişki

Başvuru Formunun Etik Kurula
Geldiği Tarih

03.12.2018

Başvuru Formunun Etik Kurulda
İncelendiği Tarih

İlk İnceleme Tarihi : 07.12.2018
1. Düzeltme Tarihi : 18.12.2018

Karar Tarihi

19.03.2019

KARAR : UYGUNDUR

AÇIKLAMA : Beyana esas izinlerin alınması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Prof. Dr. Nurcan CENGİZ
Başkan

Prof. Dr. Ali AKAR
Üye

Prof. Dr. Ayşe OĞUZ ÜNVER
Üye

Prof. Dr. Betül ALTUNTAŞ
Üye

Prof. Dr. Kılıçhan BAYAR
Üye

Prof. Dr. Mehmet Gürhan KARAKAYA
Üye

Prof. Dr. Mustafa TEKE
Üye

Prof. Dr. Özcan SAYGIN
Üye

Prof. Dr. Umut AVCI
Üye

Doç. Dr. Ekrem AYAN
Üye

Doç. Dr. Mert KUÇUK
Üye

Doç. Dr. Müesser ÖZCAN
Üye

Doç. Dr. Zafer DURDU
Üye

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Soyad, Ad: ERGÜL, Özlem
Doğum Yeri ve Tarihi: Malatya, 01.01.1989
Halen Görevi: MEB Okul Psikolojik Danışmanı
Yazışma Adresi: pdozlemergul@hotmail.com
Telefon: 5345987362
E-Posta: pdozlemergul@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	Atatürk Üniversitesi	2006-2010
Yüksek Lisans	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2013- 2019

İŞ TECRÜBESİ

Görev	Kurum	GörevDönemi
Okul Psikolojik Danışmanı	Adıyaman Çelikhan Fatih Ortaokulu	2010-2012
Okul Psikolojik Danışmanı	Muğla Zübeyde Hanım Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi	2012- 2019
Okul Psikolojik Danışmanı	Muğla Bilim ve Sanat Merkezi	2019-